

Transcript (woordelijk verslag)

**van de vergadering van de
Provinciale Staten van Drenthe**

gehouden op 24 maart 2021

Transcript

Vergadering van Provinciale Staten van Drenthe

Woensdag 24 maart 2021

Locatie: digitale vergaderomgeving van het Drents parlement

Aanwezig:

mevrouw J. Klijnsma, voorzitter

de leden:

mevrouw B. van den Berg-Slagter (ChristenUnie)

de heer E. Bos (GroenLinks)

de heer J.F. Bos (Forum voor Democratie)

de heer R.A.A. Bosch (PvdA)

de heer R.W. Camies (JA21)

mevrouw G.J. Dijkers (SP)

de heer J.W. Drukker (JA21)

de heer F.P. Duut (JA21)

mevrouw H.T. Haan (GroenLinks)

mevrouw A.M. Kleine Deters (D66)

mevrouw S.D. Kort (PVV)

de heer R. du Long (PvdA)

de heer H. Loof (PvdA)

de heer R. Mäkel-van Luttikhuizen (SP)

mevrouw W.M. Meeuwissen-Dekker (VVD)

mevrouw C.M.J. Mentink-Broekhuis (CDA)

de heer J.J. Moes (VVD)

de heer W.L.H. Moinat (SP)

de heer H.R. Nijmeijer (GroenLinks)

de heer H. Omlo (JA21)

mevrouw T. Potharst (Partij voor de Dieren),

tot agendapunt I

de heer H.J. Pragt (D66)

de heer R.R. Pruischer (ChristenUnie)

mevrouw J.A. Roggen (PvdA)

de heer A.K. Schoenmaker (Sterk Lokaal)

de heer J.G.M. Schomaker (PvdA)

de heer G. Serlie (VVD)

mevrouw E. Slagt-Tichelman (GroenLinks)

mevrouw A. Udinga (VVD)

de heer N.A. Uppelschoten (PVV)

mevrouw E.C. Vedder-Monaster (CDA)

de heer S.J. Vegter (CDA)

de heer H.H. Veldsema (ChristenUnie)

de heer H. Velzing (Forum voor Democratie)

de heer A. Vorenkamp (PVV)

mevrouw R.R.M. Zuiker (Partij voor de Dieren),
vanaf agendapunt I

de heer G. Zuur (CDA)

mevrouw F. Zwaan-Alberts (VVD)

de heer P.A. Zwiers (PvdA)

mevrouw S. Buissink, griffier

Voorts aanwezig de leden van het college van GS:

de heer C. Bijl (PvdA)

de heer H. Brink (VVD)

de heer H.J. Jumelet (CDA)

de heer J.N. Kuipers (GroenLinks)

de heer T. Stelpstra (ChristenUnie)

Afwezig:

de heer J. Smits (VVD)

de heer T.P. Blinde (JA21)

de heer B. van Dekken (CDA)

A. Opening

De voorzitter: Goedemorgen. Welkom in de Statenzaal, wij gaan vandaag in het Drents praten en dat is niet zo gemakkelijk voor mij. Ik hoop voor jullie wel en ik ben blij dat jullie allemaal aanwezig zijn, want dit is echt een bijzondere digitale vergadering van Provinciale Staten en staat in het teken van Meertmaond Streektaolmaond. Dus dat u dat even weet, allemaal. De maand maart is jaren geleden omgedoopt tot Meertmaond Streektaolmaond om op deze manier de rijkdom die de streektaal heeft, nog meer te laten horen en zien. En er is een motie over ingediend op 16 december 2020 in de Statenvergadering met de klinkende naam 'Nedersaksisch in de Statenzaal: daar kuj Drents praoten.' En vandaag laten we zien dat juist hier ook Drents gesproken kan worden. Het is voor vandaag het voornemen dat iedereen die Drents of een andere Nedersaksische taal spreekt, dat ook daadwerkelijk doet. Taal moet je niet verstoppen, maar taal kun je ook niet dwingen. Dus als het dan echt niet anders kan, dan kunt u Nederlands spreken. De vergadering wordt na afloop in het Nederlands onder-titeld, zodat deze – als u hem terug wilt kijken - voor iedereen te volgen is. En verder zet ik, als ik aan het woord ben, het Drentse vlaggetje, dat jullie ook allemaal gekregen hebben, in beeld. Dan weten wij ook dat we in Drenthe zijn, zeg ik maar. U hebt, geloof ik ook zo'n mok gekregen, misschien kunt u daar de koffie uitdrinken? Ik weet het niet, dat zou mooi zijn. En dit wordt gewoon een mooie vergadering, stel ik mij zo voor. Want u kunt het Drents op allerlei manieren gebruiken en in deze vergadering praten wij met elkaar, maar er is ook zang en er is ook poëzie en dat is ook in het Drents en daarover hoort u dadelijk meer. Mevrouw Janny Roggen van de Partij van de Arbeid heeft die motie ingediend en zij wil graag nog iets vertellen over het Nedersaksisch in de Staten. Mevrouw Roggen, bent u aanwezig. Ja, daar is ze.

Mevrouw Roggen: Ja, ik ben er.

De voorzitter: Goedemorgen.

Mevrouw Roggen: Goedemorgen. Ik doe het vandaag half in het Drents en half in het Gronings. Ik ben een geboren Groningse, maar woon allang hier in Drenthe. Dus ik heb af en toe een eigen variant van de taal. Maar goed, ik wil wat meedelen, voorzitter. Dat ik heel erg blij ben dat de breed aangenomen motie Nedersaksisch in de Staten, die ik namens de Partij van de Arbeid samen met een aantal andere partijen in december indiende, ertoe geleid heeft dat er in deze Provinciale Statenvergadering voor het eerst in de Meertmaond Streektaolmaond Nedersaksische taalvarianten te horen zijn. Ook wil ik laten weten dat de toegezonden Drentse zak met inhoud heel erg gewaardeerd wordt. We hebben de vlaggetjes erbij. Nou is dit de Groninger vlag toevallig, maar ik heb de Drentse vlag ook. En Renske willen wij bedanken en haar collega's van de griffie en medewerkers van het Huus van de Taol ook de complimenten geven voor hun inzet om deze Statenvergadering in het Nedersaksisch met een Drentse culturele omlijsting tot een succes te maken. Voorzitter, er moet mij nog één ding van het hart. Het beroemde Drentse duo Harm en Roelof zingt in het Drents op een cd en ik zeg het in het Gronings: alsjebliëft mensen, blijf spreken in die oeroude taal.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Roggen. U hebt nu weer goed laten zien, dat u goed Drents en Gronings kunt spreken, dus dat is mooi. En wij gaan weer verder, want de vergadering is ook bijzonder, omdat we vandaag afscheid nemen van ons Statenlid mevrouw Potharst. Zij is van de Partij voor de Dieren en zij wordt opgevolgd door mevrouw Zuiker en niet suiker, maar Zuiker met een Z. Ze zijn hier bij mij in de Statenzaal en wij gaan straks mevrouw Potharst uitzwaaien en mevrouw Zuiker installeren en dat doe ik wel in het Nederlands, want dat vind ik toch wel prettiger, omdat ik mij daar net iets beter in uit kan drukken. En tot slot hebben wij

vandaag naast een aantal A-stukken, zoals wij dat noemen, ook een praatstuk en dat is een brief van het College van Gedeputeerde Staten over het openbaar vervoer. Er is ook nog een mededeling van de heer Uppelschoten heb ik net gehoord. Die wil ons wat vertellen over het IPO. Is dat correct, mijnheer Uppelschoten?

De heer Uppelschoten: Ja, dat is correct, mevrouw de voorzitter. Ja, ik doe het in het Nederlands, want ik ben heel blij dat ik Nederlander ben en dat ik overal in Nederland met Nederlands terecht kan en Nedersaksisch is niet mijn taal. Dus daar doe ik ook geen moeite voor.

De voorzitter: Oké, dat is prima. U kunt beginnen.

De heer Uppelschoten: Dat is naar aanleiding van de vraag van de heer Serlie, wat wij als delegatie in het IPO, in de algemene vergadering van de agendapunten daar vinden. Ik heb verteld: we hebben een informeel overleg gehad met onze gedeputeerde, die bestuurslid is in het IPO en we hebben een informele bijeenkomst gehad van het IPO zelf. Het belangrijkste agendapunt is eigenlijk de meerjarenbegroting van het IPO. Naar aanleiding van die twee bijeenkomsten, de heer Moinat en ik zullen voor de meerjarenbegroting stemmen en we zullen kennis nemen van de begroting voor 2021, want die is nu in boekvorm verschenen. Dus dat is mooi. Maar dat informele overleg met de heer Bijl heeft ook nog wat opgeleverd, namelijk dat we een overzicht gekregen hebben, de heer Moinat en ik, van alle kosten die de provincie Drenthe maakt voor het IPO. Dat is een lange lijst en dat gaat om een flink aantal bedragen, maar dat is meer een onderwerp dat we bij de begroting van onze eigen Drentse Staten moeten bespreken, waarbij dan zichtbaar wordt uit welke posten geld naar het IPO gaat en dat is mooi dat de heer Bijl dat nu voor de eerste keer als gedeputeerde aan ons geleverd heeft. Maar niet alleen aan ons, de AV van het IPO, maar ik denk dat dat voor de hele Staten van belang is. Dus wij stemmen gewoon voor en wij nemen kennis en dat is eigenlijk het belangrijkste agendapunt. Die andere punten zijn niet zo actueel en ook niet zo belangrijk. Maar dit is dus wat ik te melden heb naar aanleiding van de vragen van de heer Serlie: wat gaat de delegatie van Drenthe doen in de algemene vergadering van het IPO.

De voorzitter: Mooi, mijnheer Uppelschoten. U heeft ons bijgepraat en dat is heel erg mooi. Dan gaan wij verder en dan zal ik u nog wat vertellen over de invulling van het Nedersaksisch hier in de Statenzaal, want tussen de bedrijven door zijn in deze vergadering verschillende keren aspecten van het Drentse cultuuroed hoorbaar en zichtbaar. Wij beginnen met een korte film over de Nedersaksische taal en de inleiding voor deze opname doet Renate Snoeiing. Zij is directeur van het Huus van de Taol. Halverwege geeft Annemiek Drent een optreden en tot slot leest Lucine Oetsen voor uit eigen werk. Onze gasten zijn fysiek in de Statenzaal aanwezig, maar natuurlijk kan iedereen vanaf zijn thuiswerkplek of welke andere locatie dan ook meekijken en meegenieten. Ik geef het woord aan mevrouw Renate Snoeiing en zij is, zoals ik al zei, directeur van het Huus van de Taol. Ga uw gang.

Mevrouw Snoeiing: Bedankt, voorzitter, hoor ik dan te zeggen. Goedemorgen, leden van het Drents parlement. Uit naam van het Huus van de Taol, maar ook van onze Nedersaksische burens, heet ik u van harte welkom op deze, en de voorzitter zei het al even, heel bijzondere Statenvergadering. In december hebt u met meerderheid van stemmen een motie aangenomen om in deze Meertmaond Streekmaond stil te staan bij het Nedersaksisch en dus ook bij het Drents en daar ook in te vergaderen voor wie dat wil. Als directeur van het Huus van de Taol ben ik blij wanneer onze streektaal voor het voetlicht komt. Maar waarom kun je bij de kassa van de supermarkt wel Drents met elkaar praten en in een vergadering niet? Het Drents kan je veel voordelen geven. Denk maar eens hoe gemakkelijk het is om elkaar te benaderen of dat het Drents er soms voor zorgen kan dat dingen begrijpelijker zijn. Zo stond er laatst een artikel in de krant over een notaris die ook Drents spreekt en dat hun cliënten het zo veel begrijpelijker vinden. Als je als provincie in oktober 2018 met een handtekening onder een Nedersaksisch convenant het belang van het Nedersaksisch nogmaals erkent en onderschrijft, hoe kan het dan

toch dat er in diezelfde vergadering een motie voor nodig is om Drents te praten. Als je naast het Nederlands van jongs af aan ook de streektaal leert, dan ben je meertalig en dat levert je dus veel voordelen op in het leven. Het is dus een cadeautje, dat je als kind meekrijgt. En laten we nu met elkaar afspreken dat u daar blij mee mag zijn. Dat bent u ook met andere cadeautjes die u krijgt. Ik hoop dan ook dat er niet weer een motie voor nodig is om Drents te praten in het Drents parlement en dat daar gewoon ruimte voor is naast het Nederlands en welke andere mooie talen elke Nederlander dan ook maar meebrengt. In de podcast-serie 'Praot Drents Met Mij' staat sinds vorige week de aflevering met mevrouw Klijnsma online, waarin wij in het Drents met elkaar gesproken hebben. En ik heb het al een paar keer tegen haar gezegd: ze spreekt goed Drents. En u mag dat wat mij betreft best wel vaker laten horen. Waarschijnlijk geldt dat voor een groot aantal van jullie. Wees er trots op dat je naast het Nederlands ook Drents spreekt en als je het niet spreekt, waardeer dan in elk geval die streektaal. Ik weet zeker dat het in uw werk drempels wegnemen kan. Probeer het eens, als u dat nou nog niet doet. Goed, genoeg gepraat. Het wordt nu tijd voor een filmpje over het Nedersaksisch, waarin u zien kunt hoe belangrijk ook vandaag de dag dat Nedersaksisch nog is. Geniet ervan en ik wens u alvast een hele fijne vergadering. Tot ziens.

De voorzitter: Nou, dat is een heel mooi filmpje. Ik kan het niet anders zeggen. Dank u wel, Renate, want dat heb je voor ons meegenomen, dus dat is mooi.

B. Mededelingen

De voorzitter: En dan beginnen wij nou daadwerkelijk aan onze vergaderagenda. Allereerst moet ik melden dat de heer Smits van de VVD en de heer Blinde van JA21 afwezig zijn.

C. Vaststellen van de agenda

De voorzitter: En bij het vaststellen van de agenda wil ik voorstellen om het afscheid van mevrouw Potharst en de installatie van mevrouw Zuiker op de agenda te zetten, zoals dat anders ook altijd gebeurt. En dat komt dan voorafgaand aan de bestaande agenda. En dat wordt dan agendapunt L van Leonard. De rest schuift daardoor een plek op. De fractie van de PVV heeft nog twee moties die nog niet op de dagagenda aangekondigd stonden over 'Schadefonds ondergrondse activiteiten' en 'Nulmeting ten behoeve van schadeafhandeling ondergrondse activiteiten'. Ik stel voor om die moties die allebei over ondergrondse activiteiten gaan als één punt op de agenda te zetten. Ik kijk even of u daarmee in kunt stemmen. Ik denk het wel. Ik zie geen handjes op mijn scherm. Mooi. Dan wil de heer Zuur van de CDA-fractie wat zeggen. Ga uw gang.

De heer Zuur: Dag commissaris. Ik denk dat het goed is om ook wel te melden, dat onze fractievoorzitter Bas van Dekken ook niet aanwezig is vandaag. U noemde zijn naam net niet, maar ik denk dat het goed is dat dat ook vermeld wordt. Bij deze.

De voorzitter: Mijnheer Zuur, dank u wel. U hebt gelijk, want ik krijg net een briefje dat de heer van Dekken inderdaad ook afwezig is. Dus dat is mooi, dat u mij daar nog even op wijst.

De heer Zuur: Het is wel jammer dat Bartje er niet bij is vandaag, zeker vandaag, maar het zij zo. Ik kan er helemaal niks aan doen.

De voorzitter: Eet hij dan de hele dag bruine bonen?

De heer Zuur: Dat laten we maar in het ongewisse, dat is het beste.

De voorzitter: U hebt gelijk. Dank u wel. De sluiting van onze vergadering wordt daarmee agendapunt M van Marinus en dan stel ik voor de agenda zoals we die nu aangepast hebben vast te stellen. Akkoord? Akkoord. Mooi.

D. Vaststellen Besluitenlijst van de vergadering van 3 februari 2021

De voorzitter: Dan de vaststelling agendapunt D van de besluitenlijst van de vergadering van 3 februari. Ik stel voor om de lijst met besluiten van de vergadering van 3 februari 2021 volgens concept vast te stellen. Ook besloten.

E. Rondvraag

De voorzitter: Dan kom ik bij de rondvraag en er is één vraag voor de rondvraag gesteld. De Partij voor de Dieren heeft een rondvraag ingediend over de handhaving van nieuwe regels aangaande composthopen van bollentelers en ik geef het woord aan mevrouw Potharst.

Mevrouw Potharst: Dank u wel, voorzitter. Wij hebben de volgende rondvraag, die ik eventjes kort wil inleiden. Sinds 25 februari 2021 moeten composthopen met resten van bloembollenteelt worden afgedekt en moet het restmateriaal binnen twee weken verwerkt worden. De composthopen zijn namelijk een kweekvat voor de resistente schimmelvarianten van *Aspergillus Fumigatus*. Een kwart van de ernstig zieke coronapatiënten is tevens besmet met deze schimmel, waardoor de sterftekans van deze mensen verdubbeld. Een deel van deze groep heeft een resistente variant van deze schimmel in de longen en is daardoor nagenoeg onbehandelbaar. Dat verzinnen wij niet zelf, maar dit is allemaal aangetoond. Ik heb ook de bronnen daarvoor. Het is dus letterlijk van levensbelang dat deze resistente schimmel buiten de leefomgeving van mensen wordt gehouden en gezien de ernst van de Covid-pandemie zou naleving van deze nieuwe regel hoge prioriteit moeten hebben. En daarom hebben wij de volgende vragen aan GS, gezien de ernstige bedreiging voor de volksgezondheid. Wil GS bij de RUD aandringen op handhaving van de nieuwe regels met betrekking tot composthopen van bollentelers? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Potharst. Ik geef het woord aan gedeputeerde Jumelet.

Gedeputeerde Jumelet: Dank u wel, voorzitter. De Partij voor de Dieren maakt denk ik een terecht punt als het gaat om het gevaar voor de volksgezondheid. Het is een acute aanscherping van de regelgeving. Daar is een terechte opmerking over gemaakt. De vraag is vervolgens om dat bij de RUD neer te leggen om aan te dringen op handhaving van nieuwe regels. U moet weten, wij hebben natuurlijk ook met elkaar een aantal afspraken in dit land. Ook verantwoordelijkheden en rollen zijn toebedeeld. In dit verband is het goed om op te merken dat de NVWA belast is met de controle op de naleving van de wettelijke gebruiksvoorschriften met betrekking tot gewasbeschermingsmiddelen. En het is goed om hier ook te melden dat de RUD hierin geen wettelijke bevoegdheid heeft. Dus die bevoegdheid ligt bij de NVWA. Dat neemt niet weg dat we natuurlijk in onze provincie er aandacht voor hebben. Op 12 februari jongstleden is het ook aan de orde geweest in het bestuurlijk overleg met het bestuur van LTO Noord en dit is een punt op de agenda geweest. Daarnaast is het belangrijk hier te laten weten dat we ook in de overleggen met de KAVB, de Koninklijke Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur dit ook aan de orde zullen stellen. In ieder geval ook ambtelijk, maar zeker ook bestuurlijk. Voorzitter, dat was naar aanleiding van de vraag van de Partij voor de Dieren.

De voorzitter: Dank u wel, gedeputeerde Jumelet. Er is nog een vervolgvraag? Ga uw gang.

Mevrouw Potharst: Voorzitter, met dank aan de gedeputeerde voor de beantwoording. Hij vertelt dat het aan de orde is geweest in het bestuurlijk overleg, ook met LTO Noord. Ik zou graag willen weten hoe daarover gesproken is en of de urgentie ook beleefd wordt binnen LTO Noord.

De voorzitter: Gedeputeerde Jumelet.

Gedeputeerde Jumelet: Voorzitter, ik ga natuurlijk over mijn eigen urgentie. Ik hoop dat die urgentie er bij anderen ook is, maar dat moeten ze zelf maar zeggen. Ik heb in ieder geval vanuit de bestuurlijke rol dit punt daar ook op de agenda gehad. Ik heb gezien dat we met elkaar hierover een goed gesprek hebben gehad op 12 februari. De regelgeving is zoals die op dit moment is. Dus we moeten met elkaar ook hier aan voldoen. De NVWA zal daar ook op controleren en ook direct actie ondernemen als het niet goed gebeurt. Misschien is het ook goed om hier nog een keer te noemen dat de KAVB, dat is de belangenvereniging van de bollentelers, hier ook nadrukkelijk over wordt aangesproken. Maar ik denk dat de sector goed weet hoe de regelgeving in elkaar steekt. Daar wordt natuurlijk ook over gesproken en regelgeving is regelgeving, dus daar heb je je aan te houden.

De voorzitter: Dank u wel, gedeputeerde Jumelet. Ik zie dat mevrouw Kleine Deters van D66 haar hand heeft opgestoken. Als zij een korte vervolgvraag heeft, dan kan dat. Mevrouw Kleine Deters.

Mevrouw Kleine Deters: Dank u wel, voorzitter. Ik zou graag inderdaad graag een aanvullende vraag willen stellen aan de gedeputeerde over dit onderwerp. Hij geeft aan met name richting de sector en dergelijke, dat is natuurlijk ook zeer van belang. Maar het betreft de volksgezondheid van onze inwoners en daarin voelen we denk ik allemaal een verantwoordelijkheid wat betreft de bescherming. Dus ik zou ook wel graag willen weten of de gedeputeerde daar ook een actieve rol wil vervullen om dit ook naar onze inwoners duidelijk te communiceren. Want ik denk dat de inwoners heel vaak de eersten zijn die dan ook een melding bij de betreffende instantie zullen moeten doen. Dus mijn vraag is: wil de gedeputeerde daar ook aandacht aan besteden?

De voorzitter: Gedeputeerde Jumelet.

Gedeputeerde Jumelet: Voorzitter, het gaat natuurlijk over compostbulten en afvalhopen, die moeten worden afgedekt met zeil. Dat moet in ieder geval binnen 2 weken van het land afgevoerd worden of het moet op een bepaalde manier worden behandeld om te kunnen worden uitgereden. Dus ik denk dat dat goed is en mevrouw Kleine Deters richt zich nu op de vraag: hoe gaat het met de omgeving? Ik denk dat het goed is daar aandacht voor te hebben. Ik moet daar even over nadenken, maar ook met een aantal mensen over praten hoe dat dan met de inwoners aan de orde zou moeten komen. Maar het vraagt natuurlijk ons aller aandacht daar ook goed over te communiceren. Allereerst naar de sector zelf, dat doen wij niet zelf, maar dat gebeurt uiteraard door de regelgeving, vanuit de belangenorganisaties en vooral de telers zelf. Maar u weet ook en daar duidt u misschien wel op, we hebben in onze provincie natuurlijk op een aantal plekken met bollen, de telers en omwonenden te maken. Dus het heeft onze volle aandacht om ook daar juist dit punt in mee te nemen. Dus ik zeg u toe dat dit ook daar aan de orde komt. We weten dat we op dit moment werken aan de uitvoering van een pilot of het met elkaar vormgeven van die pilot. Daar is dit natuurlijk een onderdeel van, want het gaat om een totaalpakket en niet over een klein stukje van de werkelijkheid. Dus in die zin denk ik dat het wel een zoektocht is hoe je dat het beste kunt doen. Maar het kan sowieso denk ik belangrijk zijn om ook omwonenden daarvan in kennis te stellen. Zo zij dat nog niet zijn. Voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, gedeputeerde Jumelet. Dan zijn we aan het eind van de rondvraag gekomen.

F. Ingekomen stukken

De voorzitter: Dan kom ik bij de ingekomen stukken en iedereen heeft de lijst met ingekomen stukken gekregen, A1 tot en met A21 en B1 tot en met B12. Die heeft u toegestuurd gekregen. In het presidium is besloten dat de Statenleden die vragen hebben over de lijst met ingekomen stukken of die een brief van deze lijst op de agenda willen zetten, dit vooraf schriftelijk doorgeven. En er zijn door de fracties van de PVV en de Partij voor de Dieren schriftelijke vragen gesteld bij dit agendapunt. De woordvoerder van de fractie van de PVV, wil die voor de camera komen? Even kijken. De heer Uppelschoten gaat dat doen, van de PVV.

De heer Uppelschoten: De vragen zijn al schriftelijk ingediend.

De voorzitter: Oké.

De heer Uppelschoten: En ik neem aan dat er nog antwoord komt van de gedeputeerde op de schriftelijke vraag bij A11.

De voorzitter: Oké, dus de gedeputeerde gaat ook schriftelijk antwoorden, denk ik dan?

De heer Uppelschoten: Nee, nee. Nee, toch? Dit is een vraag bij een ingekomen stuk. Dan reageert de gedeputeerde toch met een antwoord? Het is niet een schriftelijke vraag, maar een vraag over de ingekomen stukken.

De voorzitter: Oké. Dus u kunt uw vraag stellen, toch? En dan kan de gedeputeerde antwoord geven.

De heer Uppelschoten: Oké, dus hij heeft de vraag al?

De voorzitter: Hij heeft de vraag al, maar er kijken ook mensen mee en het is natuurlijk mooi als u de vraag nog even stelt of niet?

De heer Uppelschoten: Met alle plezier.

De voorzitter: Ga uw gang, mijnheer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Ik heb al eerder schriftelijke vragen gesteld en daar heb ik antwoord op gekregen, maar we zijn niet zo tevreden met de antwoorden of de antwoorden zijn niet zo duidelijk. Het is maar net hoe je het wilt zeggen. Want de eerste vraag was: wij zijn bezorgd dat het Energiepark Pottendijk volgens ons alle energie gaat leveren aan Shell. En we vinden het een beetje raar dat de bewoners die via de energierekening de belasting hebben betaald om groene energie te krijgen, dat dat Energiepark, wat daarmee opgericht is, vervolgens alle energie gaat leveren aan Shell en dat de bewoners er niks van merken. En de tweede vraag was: wij zitten met een probleem, namelijk Drenthe heeft ook een energieopgave. Bij die energieopgave is dit Energiepark meegeteld, maar volgens ons zit bij de energieopgave voor Drenthe alleen de huishoudens en eventueel elektrisch vervoer en kantoorverwarming. Maar daarin zit niet de opgave voor de industrie. Dus wat is het nu? Telt het Energiepark Pottendijk nou wel of niet mee voor de energieopgave van Drenthe? En als het wel meetelt, dan hebben we 10% al in voorzien. En als het niet meetelt, dan hebben we een probleem. Dan moet er blijk-

baar iets anders verzonnen worden om aan die opgave te komen. Dat heb ik ook schriftelijk geformuleerd, omdat de antwoorden op de schriftelijke vraag wat ons betreft niet duidelijk waren. Dus dat is de vraag aan de gedeputeerde.

De voorzitter: Dit is duidelijk. Dan geef ik nu het woord aan de gedeputeerde, de heer Stelpstra.

Gedeputeerde Stelpstra: Ik wil wel, maar ik moet even geluid hebben. Ja, nu is er geluid, denk ik hè?

De voorzitter: Ja, zeker.

Gedeputeerde Stelpstra: Ik heb een heel mooi nieuw scherm, dus het is allemaal voor mij ook een beetje wennen. Ik doe het ook gewoon in het Nederlands als u dat niet erg vindt. Ik ben Fries van geboorte. Verder spreek ik meest Engels en Duits. Dus laat ik het maar gewoon in het Nederlands doen. Mijnheer Uppelschoten uw vragen, ja, het is een beetje vragen naar de bekende weg. Ik neem aan dat u dit doet vanuit de politiek notie, anders is het goed om daar nog eens een keer ambtelijk het gesprek over te voeren. Een energiepark levert energie aan het net. Dat doet ook Pottendijk. En net als u thuis, u krijgt thuis ook energie door een draadje, elektriciteit en u kunt niet zien of dat groene stroom is of dat grijze stroom is of wat voor kleur stroom ook. En als je van energieleverancier verandert, dan komt gewoon dezelfde stroom door het net. Alleen als u groene stroom koopt, dan neemt u daarmee een totaal aandeel in de groene stroom die in Nederland wordt opgewekt voor uw rekening als het ware. Dit Energiepark gaat ook gewoon aan het net leveren, gaat niet rechtstreeks aan de GZI-next leveren, want er ligt geen rechtstreeks draadje. Het gaat gewoon via het normale net. Je zou kunnen zeggen: GZI-next heeft wel groene stroom nodig. Dat wordt als het ware gecompenseerd door de groene stroom, die door dit park wordt opgewekt. Zo kun je redeneren, maar dat heeft geen rechtstreeks lijntje. Dus u kunt ook niet zeggen dat er nu iets met overheidsgeld naar de Shell gaat. Voor de SDE-subsidie heb je een transportindicatie nodig en die is afgegeven in dit geval van Pottendijk. Overigens merk ik daar ook bij op, dat staat ook in onze vragen, dat de GZI-next niet is te vergelijken met een datacentrum. Een datacentrum gebruikt energie, maar een electrolyser zet zijn energie om. Dat is totaal niet vergelijkbaar. U vergelijkt echt appels en peren op dit punt. Hoe worden onze bewoners daar nu beter van? Wij betalen belasting. Mijnheer Uppelschoten, u betaalt zelf belasting, waaruit ook SDE wordt betaald, dus u draagt met uw eigen belastinggeld mee aan windparken in het hele land. Dat is nou een keer zo. Wat wordt u daar beter van? Dat u mooie groene stroom krijgt in plaats van dat fossiele. Telt die nou mee in de RES? Ja, die telt gewoon mee. Er staat niet in de RES dat de stroom alleen voor huishoudens is enzovoort. Er is wel een kadertje in de RES waar een vergelijking wordt gemaakt met de totale opwek die we met de RES doen en hoeveel huishoudens je daarmee kunt vergelijken. Maar er is niet gezegd, dat die expliciet alleen voor huishoudens en dat soort dingen is. Dat staat ook zeker niet in de RES 1.0. Het stond trouwens ook niet in de concept RES, maar het staat zeker niet in de RES 1.0. Die stroom is gewoon voor alles. We hebben 35 terrawattuur op te wekken in dit land en Pottendijk hoort daar gewoon bij. Dus die valt onder die 3,45, die straks in het aanbod van de RES zitten. Ik kan het bijna niet helderder uitleggen, anders wordt het heel technisch. En dan zou ik u toch echt willen vragen om dan maar een afspraak te maken met onze ambtenaren, want anders gaan we een heel technisch verhaal houden. Tenzij u er een hele politieke duiding mee heeft.

De voorzitter: Dank u wel gedeputeerde Stelpstra. Is de vraag voldoende beantwoord? Dat vraag ik aan de heer Uppelschoten.

De heer Uppelschoten: Daar kan ik duidelijk in zijn: die is niet voldoende beantwoord. Het lijkt mij dat er nog een hele discussie over hoort. Ik mag alleen hopen dat er niet nog meer bedrijven naar Drenthe komen die veel

energie gaan vragen, want dan wordt de energieopgave volgens mij voor Drenthe alleen maar groter en hebben we grote problemen. Hij schudt nee. Maar goed, dat is

Gedeputeerde Stelpstra: Nee, mijnheer Uppelschoten. U hebt het wel eens over fake news in uw partij. Dit is nou fake news. Dit is geen bedrijf dat energie vraagt, dit is een elektrolyser die energie omzet. Dat is niet te vergelijken met een datacentrum. Dus dat moet u niet zeggen.

De heer Uppelschoten: Maar dat klopt niet wat u zegt, want hier wordt wel energie omgezet en er gaat heel veel energie verloren bij het omzetten naar waterstof.

De voorzitter: Heren, heren. Nu moet u het een beetje bij het 'wallegie laoten', want zo is het wel genoeg. En u moet ook via de voorzitter praten en niet naar elkaar toe. Dat weet u. Dus u doet uw best maar. Voor dit moment is het genoeg, denk ik. Dank u wel, allebei en dan gaan we door, want over stuk A13, waar het over pluimveehouderijen en volksgezondheid gaat, wil de fractie van de Partij voor de Dieren nog iets zeggen. Ik geef het woord aan mevrouw Potharst, want zij is officieel nu nog natuurlijk lid van de Staten en mevrouw Zuijker heeft de vraag gesteld, maar zij is nog niet officieel lid. Gaat dat? Is dat mogelijk? Ga uw gang. Mevrouw Potharst.

Mevrouw Potharst: Dank u wel, voorzitter. Ik heb ervoor gekozen om het niet in het Drents te doen, hoewel ik het Drents een warm hart toedraag en zelfs een cursus Drents heb gevolgd en ben geboren en getogen in Drenthe. Dus ik hoor het graag en praat het af en toe, maar niet in deze zaal. Dus ik wil onze vraag die wij hebben gesteld naar aanleiding van de binnengekomen beantwoording op onze vragen over pluimveehouderijen en onze volksgezondheid graag in het Nederlands stellen. Voorzitter, in beantwoording op onze vragen over pluimveehouderijen en volksgezondheid gaat GS niet in op de risico's voor de volksgezondheid, maar doet deze vragen af met het antwoord dat volksgezondheid een rijksaangelegenheid is en geen zaak van provincies. Dit klopt echter niet. Veel provincies hebben wel veehouderijbeleid om de volksgezondheid te beschermen. Een voorbeeld is de geitenstop die door veel provincies is ingesteld en Drenthe heeft ervoor gekozen om dat niet te doen. Omwonenden van een geitenboerderij lopen immers een verhoogd risico op longontsteking. Dat is inmiddels aangetoond. Provincies hoeven dus niet te wachten op instructies van hogerhand, maar kunnen zelf maatregelen treffen om de volksgezondheid te beschermen. Dit is ongetwijfeld bekend bij het college, maar het wordt niet genoemd in de beantwoording. Opvallend is ook dat we op provinciaal niveau helemaal niet bijhouden hoeveel dieren er in Drenthe worden gehouden. Iets wat met het oog op de volksgezondheid wel degelijk relevant is. Onze vraag: kunnen we uit de beantwoording de conclusie trekken dat we in Drenthe de volksgezondheid beter zouden kunnen beschermen met beleid, maar dat dit college dat niet wil doen? En zo ja: waarom wordt in Drenthe het belang van enkele ondernemers boven de volksgezondheid van velen gesteld? Waarom worden er bij de provincie geen gegevens bijgehouden van het aantal gehouden dieren? Tot zover.

De voorzitter: Heldere vragen. Ik geef het woord aan gedeputeerde Jumelet.

Gedeputeerde Jumelet: Dank u wel, voorzitter. Ik zie dat het geluid aan is en ook ik doe het niet in het Drents, maar wel in het Nederlands. Dat is mijn moedertaal, dus ik zal proberen luid en duidelijk te spreken. De vragen zijn duidelijk. De eerste set vragen die wij hebben beantwoord van de Partij voor de Dieren en nu deze vragen. Aan de orde is de vraag waarbij mevrouw Potharst de conclusie trekt, dat we in Drenthe de volksgezondheid beter zouden kunnen beschermen, maar dat dit college dat niet wil doen. Het antwoord daarop is wat mij betreft: nee, namens ons college. Wij hebben een aantal instrumenten. Dat is ook het ruimtelijk instrument van de provincie om nieuwe vestigingen van geitenhouderijen te voorkomen. U gebruik dat woord zelf, daarom ga

ik daar ook op in. Het is zo dat we vanuit ruimtelijk domein invloed uitoefenen op de ontwikkeling van bedrijven. We hebben in ons POV namelijk wel degelijk een verbod opgenomen voor nieuwe vestigingen van intensieve veehouderijbedrijven. Dus in dat ruimtelijk spoor hebben we wel degelijk een aanscherping wat betreft het vestigen van in dit geval intensieve veehouderijen. Als het gaat om geitenhouderijen moet u ook weten dat dat natuurlijk ook een onderwerp is geweest in het land, waar het gaat om een aantal gebieden waar vooral veel geitenhouderijen zijn. Het RIVM heeft daar volksgezondheidsonderzoek naar gedaan. Daar valt Drenthe niet onder. En met het oogpunt op de volksgezondheid kun je dus ook constateren dat die noodzaak er ook niet is. Dus het antwoord op de eerste vraag is wat ons betreft ook nee. Er wordt geen onderscheid gemaakt, zoals u misschien wel veronderstelde. Het laatste wat u ook stelde, was de vraag: waarom houden we bij de provincie geen gegevens bij van aantallen gehouden dieren? In uw vragen die u stelde, hebben we aangegeven dat dat niet per bedrijf door ons wordt bijgehouden. Wij verwijzen ook naar het CBS. We weten natuurlijk wel per diersoort in het algemeen hoeveel dieren er zijn en we weten dus ook hoeveel bedrijven er zijn en dan kun je een gemiddelde natuurlijk bedenken van hoeveel dieren er per bedrijf zijn, maar niet per bedrijf zijn ze bekend. Het CBS publiceert die aantallen ook niet per bedrijf. Voorzitter, dat waren wat ons betreft de antwoorden.

De voorzitter: Dank u wel, gedeputeerde Jumelet. Zijn de vragen voldoende beantwoord? Ik kijk even naar de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Potharst: Ja, voorzitter. De gedeputeerde geeft antwoord en ik vermoed dat ons nieuwe Statenlid hier nog verder op voortgaat, want wat wij horen is dat het college wel bereid is om de volksgezondheid mee te wegen, maar niet inzichtelijk wil hebben hoeveel dieren er daadwerkelijk in Drenthe gehouden worden. Het is ook ondanks dat ruimtelijk spoor wat de gedeputeerde aangeeft nog steeds mogelijk om bij bestaande bedrijven meer geiten te houden. Dus het toevoegen van het aantal geiten per bedrijf is gewoon mogelijk. Dus dat zal zeker een aandachtspunt zijn voor de komende periode.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Potharst. Dit wordt dus nog vervolgd, maar niet nu. Ik stel voor de stukken af te doen zoals op de LIS is aangegeven. Ja? Zo is besloten.

G. Rapportage van de commissie van de geloofsbrieven

De voorzitter: Dan gaan we door naar de rapportage van de commissie van de geloofsbrieven. Dat is agenda-punt G. Want mevrouw Zuiker, Renate Zuiker, wil toetreden tot de Staten. En dan hebt u altijd een Commissie voor Geloofsbrieven en die kijkt of dat kan. Mevrouw Zuiker is door het centraal stembureau tot Statenlid benoemd. En de commissieleden van de Commissie voor de Geloofsbrieven zijn mevrouw Udinga, van de VVD, mevrouw Dijkers van de SP en mevrouw Roggen van de Partij van de Arbeid. Mevrouw Roggen is de rapporteur. Dus zij doet verslag en ik geef het woord aan mevrouw Roggen.

Mevrouw Roggen: Dank u wel voorzitter. Ik doe het eerst even in mijn eigen taal en dan voor de zekerheid nog even in het Nederlands. Mevrouw de voorzitter, de Commissie Onderzoek Geloofsbrieven hebben op maandag 22 maart 2021 digitaal vergaderd. In de commissie zaten de Statenleden Greetje Dijkers SP, Annigje Udinga VVD en Janny Roggen Partij van de Arbeid en werd bijgestaan door de plaatsvervangend statengriffier Jelly Stappert. Tijdens deze vergadering heeft de commissie de geloofsbrieven en de daarbij overlegde stukken van het benaamde lid Renate Zuiker onderzocht en in orde bevonden. Als rapporteur van de Commissie van Onderzoek Geloofsbrieven kan ik u namens deze commissie dan ook mededelen dat de commissie de Staten adviseert om Renate Zuiker toe te laten als lid van Provinciale Staten van Drenthe. En dan nog even voor de zekerheid in het Nederlands. Mevrouw de voorzitter, de Commissie Onderzoek Geloofsbrieven heeft op maandag 22 maart

2021 digitaal vergaderd. De commissie bestond uit de Statenleden Greetje Dijkers SP, Annigje Udinga VVD en Janny Roggen, PvdA en werd ondersteund door de plaatsvervangend statengriffier Jelly Stapert. Tijdens deze vergadering heeft de commissie de geloofsbrieven en de daarbij overgelegde stukken van het benoemde lid mevrouw Renate Zuiker onderzocht en in orde bevonden. Als rapporteur van de Commissie van Onderzoek Geloofsbrieven kan ik u namens deze commissie dan ook mededelen dat de commissie de Staten adviseert om mevrouw Renate Zuiker toe te laten als lid van Provinciale Staten van Drenthe. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Roggen en daarmee is mevrouw Zuiker toegelaten tot de Provinciale Staten van Drenthe. Ik dank de leden van de Commissie van de Geloofsbrieven voor hun werk. En nu de geloofsbrieven van mevrouw Zuiker goedgekeurd zijn, ze toegelaten is en ze de integriteitscode intussen ook getekend heeft, is mevrouw Potharst geen lid meer van Provinciale Staten.

H. Afscheid van mevrouw T. Potharst (Partij voor de Dieren)

De voorzitter: En nu gaan wij afscheid nemen van haar en dat doen wij in het Nederlands. En ik heb begrepen dat mevrouw Potharst zelf ook het woord wil voeren. Dat is mooi. Maar als u het goed vindt, dan ga ik u eerst toespreken. Want, leden van de Staten en gasten van de Staten, iedereen die meekijkt met ons, wij gaan afscheid nemen van een heel constructief warm Statenlid, vind ik. En dat is altijd bijzonder en het is ook gewoon fijn om daar eens even bij stil te staan. Ja, en in deze digitale tijd is het natuurlijk helemaal bijzonder, maar gelukkig is Thea Potharst vanochtend hier aanwezig, dus ik kan haar gewoon aankijken. Het is jammer dat de collega's dit allemaal via het scherm moeten volgen, maar ik heb ook op de app gezien, Thea, dat iedereen jou alle goeds toewenst, dus dat is heel mooi en dat iedereen het ook gewoon verdrietig vindt dat jij ons gaat verlaten. Je hebt besloten om tussentijds te stoppen als Statenlid, want voor jou was het niet langer mogelijk om met je drukke werkzaamheden voor de politie Noord-Nederland, daar werk je als specialiste arbeidsomstandigheden, om dat nog te combineren met het Statenwerk. En zeker niet op de manier waarop jij het Statenwerk invult, laat ik dat gewoon ook zeggen, want jij doet dat met huid en haar. Dat is echt heel intens en het is dan ook verstandig, want de mens heeft maar een leven, om een keuze te maken. Maar voor ons is het dus wel een beetje een treurig moment. Op 25 maart 2019 kwam je binnen, na de Statenverkiezingen. Het was voor de eerste keer dat jouw partij, de Partij voor de Dieren, een zetel kreeg hier in het Drents parlement. Je hebt de afgelopen twee jaar op een heel serieuze wijze laten zien waar jij, waar jullie, voor staan. Je hebt je ingezet, niet alleen voor de dieren, maar ook voor de natuur en voor het milieu, kortom voor de hele leefomgeving. De leefomgeving hier in Drenthe waar jij, je zei het net al, als geboren en getogen Drent je enorm thuis voelt. Dat is niet het enige wat je hebt gedaan op deze items, maar eigenlijk heb je altijd bij ieder item, bij iedere casus, bij ieder agendapunt inbreng gehad. En ik vind het ook mooi om te benoemen, dat als het gaat om de diversiteit van de Staten, dus als het gaat om de samenstelling van de Staten, dat je dat ook heel wezenlijk vindt. Dat je het ook belangrijk vindt dat er een mooie afspiegeling is hier in de Statenzaal van de Drenten. Dus man-vrouw, oud-jong, nou ja gewoon een hele mooie dwarsdoorsnee, daar wil je je ook voor inzetten. Dat je je werk als Statenlid serieus nam, en daarbij als het moest ook heel vasthoudend was, blijkt wel uit de vele vragen en interrupties die jij pleegde. En je was niet snel met een antwoord van de gedeputeerde tevreden. En zo hoort het ook. Als je een goed Statenlid bent, een kritisch Statenlid, dan moet je ook doorvragen. Hoe vaak en hoe-veel vragen je hebt gesteld, dat hebben we niet bijgehouden. Maar we weten wel dat je de afgelopen twee jaar bijna nooit hebt ontbroken tijdens een commissie- of een Statenvergadering. Je hebt, en dat kunnen we nagaan, tijdens de Statenvergadering aan 167 stemmingen meegedaan. Had je dat zelf ook geweten? Nee, dus je kunt wel stellen dat jij de Partij voor de Dieren echt op de kaart hebt gezet hier in Drenthe. Thea, ik hoop dat je door je focus nu inderdaad helemaal bij de politie te leggen, dat je daardoor meer toe komt ook aan een beetje ontspanning voor jezelf. En ik heb me laten vertellen dat jij als hobby muziek maken hebt op een dwarsfluit, dat lijkt me dus echt prachtig. Ik kan me voorstellen dat je die dwarsfluit nu wat vaker ter hand kunt nemen. Tot slot Thea. Heel

erg hartelijk bedankt voor alle inzet die je hier in de Statenzaal hebt gepleegd, namens ons allemaal en weet dat je voor altijd de eerste fractievoorzitter van de Partij voor de Dieren in Drenthe zult blijven. Mag ik jou een cadeautje overhandigen, een afscheidscadeautje? Kijk, nu komt Jelly in actie. Ja? Als wij een eind bij elkaar vandaan blijven, dan gaat het wel lukken denk ik. Je had het net over de bloembollenteelt, wij hebben biologische bloembollen kunnen vinden. Die zijn voor jou. Dit is het specifieke cadeau wat Statenleden vaker krijgen als ze ons verlaten.

Mevrouw Potharst: Oké. Mooi, mag ik het openen?

De voorzitter: Zeker, zeker.

Mevrouw Potharst: Voorzitter dank u wel.

De voorzitter: We kunnen moeilijk een half cadeautje geven. Dan moeten we hem namelijk doormidden slaan en dat is ook weer zo jammer. Dat is mooi. Kunt u het even laten zien? Dat is wel leuk voor de foto misschien. Het is een siertegel die speciaal gemaakt is voor Statenleden die afscheid nemen.

Mevrouw Potharst: Mooi hoor, die gaan we integelen thuis.

De voorzitter: Dat heb ik echt nog nooit eerder gehoord. Mooi. Thea aan jou het woord.

Mevrouw Potharst: Dank u wel.

De voorzitter: Graag gedaan. Ik geef het woord voor de laatste keer aan mevrouw Potharst van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Potharst: Dank u wel voorzitter. Allereerst dank voor de mooie woorden en ook alle Statenleden, alle appjes, alle mailtjes, alle telefoontjes die ik kreeg. Hartverwarmend, dat doet me hartstikke goed. Dus alvast daar dank voor. Voorzitter, toen ik twee jaar geleden in deze Statenzaal beëdigd werd, was ik erg trots en dat ben ik nog. Het is een eer om een Statenlid te zijn in deze mooie provincie. Samen met mijn fractieleden, Renate Zuiker en Siska Peeks en vele andere actieve leden van de Partij voor de Dieren heb ik stevig oppositie kunnen voeren en dat is ook wel nodig. Want het is wat mij betreft tijd, de hoogste tijd, om niet economisch maar ecologisch te gaan denken en niet het persoonlijk gewin centraal te stellen, maar de betekenis die jouw handelen toevoegt aan de wereld. Wij zijn als mens geen heerser over de natuurlijke wereld om ons heen, maar we zijn een met deze natuur. En daar waar de natuur lijdt, lijden wij en daar waar zij bloeit, bloeien wij. De Partij voor de Dieren weegt de belangen van dieren, natuur en mensen af bij de keuzes die gemaakt worden. En na twee jaar zijn niet alle Statenleden hiervan overtuigd, dat snap ik. Maar ik heb gezien en gehoord dat meerdere fracties onze inbreng hebben gewaardeerd en dat doet goed. Ik roep hierbij dan ook alle Statenleden en gedeputeerden op om echt te doen wat je zegt en eerlijk te zeggen wat je doet. Dat komt de democratie ten goede. Aan onze wijze van agenderen en debatteren zijn de Staten inmiddels een beetje gewend en dus kan ik het stokje met een gerust hart overdragen aan mijn opvolger Renate Zuiker. Dat er zonder wrijving geen glans ontstaat en dat wij strijden voor de dieren en de natuur, voor diegenen die geen stem hebben, is een aanpak die zij zal voortzetten. Misschien wel met een tandje erbij. Dus zeg niet dat ik u niet heb gewaarschuwd. Ik ben er persoonlijk van overtuigd dat ieder van ons onderdeel is van de natuur en dat is nodig om je te verbinden met deze natuur en alles wat daarin voor komt. Vanuit deze verbinding ben ik gemotiveerd om politiek actief te blijven voor de Partij voor de Dieren en vanaf vandaag zal ik dat op een andere wijze gaan invullen binnen het bestuur van de afdeling van onze partij. Mijn Statenperiode heb ik als zeer zinvol en intensief

ervaren en dit kan ik nu met een gerust hart afsluiten. De uitslag voor de Tweede Kamerverkiezingen was voor onze partij weer een overwinning die we mogen koesteren. Ook Siska Peeks, ons Drentse lid op de verkiezingslijst, heeft veel stemmen gekregen in Drenthe en daar zijn we blij mee en trots op. Elk afscheid doet een beetje pijn voorzitter. Zo is het leven. Ik kijk nu al met enige weemoed terug op interessante debatten met gedeputeerden en Statenleden en commissieleden en op de structurele samenwerking binnen de provinciale werkgroepen en ook met de griffie. Dank daarvoor. Ik ben er trots op waar de fractie nu staat en ik wens Renate en Siska heel veel succes in de Staten de komende jaren. Jullie allemaal bedankt voor het vertrouwen en de samenwerking. Graag tot ziens in een andere rol, op een andere wijze en in een andere tijd. Het gaat de wereld en daarmee jullie allen, goed.

De voorzitter: Nogmaals hartelijk dank voor de inzet ook voor Drenthe en ook namens ons allemaal. Het gaat jou ook goed en we komen elkaar zeker weer tegen, want Drenthe is niet zo heel groot. Mooi.

I. Installatie van mevrouw R.R.M. Zuiker (Partij voor de Dieren)

De voorzitter: Goed, dan kunnen wij nu overgaan naar het installeren van mevrouw Zuiker, want, alvorens de functie van Statenlid te kunnen uitoefenen, leggen de leden van Provinciale Staten in de vergadering, zoals dat dan zo mooi heet, in handen van de voorzitter de volgende verklaring en belofte af. Die ga ik nu voorlezen en wij kunnen inderdaad, al kunnen wij de hand niet schudden, maar het is wel fijn als u hier kan komen staan, want dan gaan we er allebei bij staan en zoals ik al zei, dat doe ik in het Nederlands. "Ik verklaar dat ik om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plicht als lid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen."

Mevrouw Zuiker: Dat verklaar en beloof ik.

De voorzitter: Van harte gefeliciteerd, u bent nu lid van onze Staten, dus kijk, er is een applaus hier, heel mooi. Ook voor Renate, voor u mevrouw Zuiker, de biologische bloembollen.

Mevrouw Zuiker: Hartelijk dank.

De voorzitter: Graag gedaan, mooi, goed zo. Mevrouw Zuiker neemt haar plaats in en neemt deel aan onze debatten vanaf nu. Mevrouw Zuiker, was bijzonder commissielid toen zij nog geen Statenlid was en ze had al zitting in de Statencommissie omgevingsbeleid, OGB, en zij heeft nu natuurlijk zitting in deze commissie, maar ook in de commissie FCBE, waarvan akte.

INTERMEZZO optreden Annemiek Drenth

De voorzitter: Dames en heren, wij zijn toegekomen aan een intermezzo. Want we willen het Nedersaksisch natuurlijk in de schijnwerpers zetten, dus dat gaan wij doen en we gaan dus luisteren naar het optreden van Annemiek Drenth. Zij zingt met begeleiding op gitaar van Erwin Funke, twee nummers voor ons in Veenkoloniaal Drents. Annemiek Drenth, het is wel mooi dat je Drenth heet ook, is... hier staat je leeftijd bij, dat is ook een beetje gek, maar ze woont in Emmen en ze is streekambassadeur van het Huus van de Taol. En zij hebben in 2012 het Drents liedjesfestival gewonnen. Dat is waar hè?

Annemiek Drenth: Dat klopt.

De voorzitter: Mooi zo. Wij gaan luisteren.

Annemiek Drenth: Mooi. Dank u wel.

Ze zingt de nummers 'Kalverliefde' en 'Bobby mc gee' (cover Janis Joplin)

De voorzitter: Dank u wel Annemiek en Erwin, hartstikke bedankt. Welkom. Prachtige liedjes, prachtige liedjes. Mooi.

J-1. Delegeren van de beslissingsbevoegdheid uit de artikelen 4 en 8 van de Wegenwet van Provinciale Staten aan Gedeputeerde Staten; Statenstuk 2021-977

De voorzitter: En dan gaan wij nou door naar agendapunt J, de A-stukken. Even kijken. J-1, Delegeren van de beslissingsbevoegdheid uit de artikelen 4 en 8 van de Wegenwet van Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten. Voorstel van 15 december 2020, Statenstuk 2021-977. Kan iedereen met dit voorstel eens zijn? Aldus besloten.

Mevrouw Zuiker: Voorzitter

De voorzitter: neem me niet kwalijk, mevrouw Zuiker. Kersvers.

Mevrouw Zuiker: Ik wou een stemverklaring afgeven nog. Kan dat nu?

De voorzitter: Jazeker.

Mevrouw Zuiker: Wij zullen tegenstemmen, want wij vinden effectiviteit geen goed argument om iets te delegeren naar GS en andere argumenten hebben wij niet gehoord.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Zuiker. Goed, verder aangenomen en de Partij voor de Dieren wordt geacht tegengestemd te hebben. Dan agendapunt J-2, de Maatregelen voor de N376 Achterste Erm, gemeente Coevorden... O, neem mij niet kwalijk, de heer Bos, Johnny Bos, Forum voor Democratie.

De heer Bos: Dank u wel voorzitter. Wij zijn het met de Partij voor de Dieren eens met betrekking tot het vorige onderwerp. Wij zijn stemmen daar ook tegen.

De voorzitter: Oké. De fractie van Forum voor Democratie wordt ook geacht tegengestemd te hebben. Dank u wel mijnheer Bos. Zagen wij nog meer handen? Ik geloof het niet.

J-2. Maatregelen N376 Achterste Erm, gemeente Coevorden; Statenstuk 2021-981

De voorzitter: Goed. Dan gaan we naar agendapunt J-2. De Maatregelen van N376, Achterste Erm, gemeente Coevorden, Statenstuk 2021-981. Akkoord. Aldus besloten.

J-3. Bijdrage Regio Deal Zwolle voor het onderdeel Investeringsagenda Human Capital; Statenstuk 2021-979

De voorzitter: Dan J-3, De bijdrage Regio Deal Regio Zwolle voor het onderdeel Investeringsagenda Human Capital, Statenstuk 2021-980. Akkoord. Aldus besloten.

J-4. Begrotingswijzigingen uitgewerkte thema's Investeringsagenda Plus 2020-2023; Statenstuk 2021-982

De voorzitter: J-4, De Begrotingswijziging uitgewerkte thema's Investeringsagenda Plus 2020-2023. Voorstel van het college van Gedeputeerde Staten van 16 februari 2021, Statenstuk 2021-982. Akkoord. Aldus besloten.

INTERMEZZO Lucine Oetsen

De voorzitter: Dan is er nu een nieuw intermezzo, het tweede en ook het laatste. en dat is Nedersaksisch in de schijnwerpers wederom. Wij krijgen nu een optreden van Lucine Oetsen en Lucine woont in Havelte. Ze schrijft en zingt haar eigen nummers en zij draagt haar eigen gedichten voor. Ze draagt voor uit haar eigen werk in het Zuidwest-Drents. Want we hebben ook allerlei verschillende soorten Drents en Lucine gaat nu voordragen in het Zuidwest-Drents. Welkom Lucine.

Lucine Oetsen: Dank je wel. Wat mooi dat ik hier mag staan. Ten eerste toch echt even een compliment aan u mevrouw de commissaris, want toen ik hier naartoe reed vanmorgen, toch altijd een eindje rijden vanuit Zuidwest-Drenthe, toen heb ik in de podcast aan de zet van Renate Snoeijsing, en dat was een interview met u en jullie spraken daar ook Drents in, of plat in, het is maar hoe je het wil zeggen, en ik was echt aangenaam verrast door wat uitspraken van u. Natuurlijk ook omdat het ook heel erg lijkt op mijn eigen taal. En het maakt mij direct een stuk minder zenuwachtig. Goed. U had het net ook over diversiteit. Ze draagt "Pluizenbollen", "Ik kan bijna niet geloven", "Heb je ook zo'n doosje" en "De zon in jouw ogen" voor.

De voorzitter: Nou, dit zijn heel mooie versjes. Echt waar. Want u hebt zo veel verteld over herinneringen en over uw moeder en over de fundamentele interesse in mensen. Dat is hartstikke mooi. Dank u wel. Dat was het tweede en laatste intermezzo in het Nedersaksisch, want het Nedersaksisch staat nogmaals in de schijnwerpers.

K. Op weg naar een regionaal transitieplan openbaar vervoer 2022; brief van het college van Gedeputeerde Staten van 2 maart 2021

De voorzitter: En wij gaan nu door met het bespreekstuk van vandaag. En dat bespreekstuk gaat over: Op weg naar een Regionaal Transitieplan Openbaar Vervoer 2022, brief van het college van Gedeputeerde Staten van 2 maart 2021. En het college van GS schreef dat ze graag reactie van PS wil op de zogenoemde 'knoppen' voor 2022, die regionaal beïnvloedbaar zijn. Er zijn drie knoppen, kunnen we zeggen: 1. de dienstregeling, dus u kunt altijd voorzieningen aanpassen natuurlijk. 2. de tariefknop. Je kunt het tarief voor reizigers verhogen of verlagen. En 3. de knop regionaal geld, want u kunt natuurlijk altijd regionaal geld, regionale middelen bijpassen. Er was op 18 maart 2021 een digitale informatiesessie voor Provinciale Staten over het Transitieplan en de fracties kunnen nu hun zienswijze geven op de brief op weg naar een Regionaal Transitieplan Openbaar Vervoer 2022. De spreektijden in de eerste termijn zijn 4 minuten en het college krijgt 12 minuten spreektijd. Als eerste wil ik het woord geven aan de fractie van JA21, de heer Duut. Even kijken of de heer Duut...

De heer Duut: Moet ik nu mijn camera weer aanzetten?

De voorzitter: Ja, graag. Oké. Oké, welkom.

De heer Duut: Ik moest hem net uitdoen van Ralph. Goed. Voorzitter, dank. Wij hebben kennisgenomen van vooral de presentatie van het OV-bureau vorige week. Dat was een goede presentatie en helder en duidelijk voor wat betreft de keuzes die voorliggen in deze moeilijke coronatijd uiteraard ook voor het openbaar vervoer. Ik vind het volstrekt logisch dat we extra steun gaan geven. Daar zit ons probleem niet. Het zit veel meer in de knop van de eigen mogelijkheden voor het besparen op een aantal lijnen. Uit de presentatie begrepen wij van de beide presentatoren, dat ze volop mogelijkheden zien om op een aantal lijnen desgewenst te besparen en dat zijn dan vooral hele rendabele lijnen, niet alleen in de buitengebieden maar ook in de stad Groningen, zo hebben wij geconstateerd. Men stelt dan, dat daar mogelijkheden zelfs voor zijn, door bijvoorbeeld om te schakelen naar kleinere hub-busjes, maar dat men dat liever niet doet vanwege het verlies van aantrekkelijkheid. En daar zit een beetje ons probleem. We begrijpen dat ook niet zo goed. Het is logisch immers dat in deze tijd er minder reizigers zijn. En zeker in de buitengebieden zeggen de heren zelf, is er sprake van in de weekenden van vrijwel lege bussen, maar men wil dat toch in stand houden vanwege de aantrekkelijkheid. Ik heb dat PR-redenen genoemd en dat begrijp ik niet, of dat begrijpen wij eigenlijk niet. Want de belastingbetaler is uiteraard verantwoordelijk voor het in standhouden van onze busdiensten. Ik snap wel dat de eigen mensen zeggen van: we willen geen reizigers verliezen, ook niet na deze periode. Maar ik denk dat de meeste noordelingen wel zo nuchter zijn dat ze zeggen: waarom rijden toch al die lege bussen vooral in het weekend door onze dorpen? Is dat niet weggooien van geld? Dus ik heb niet zo, wij hebben geen begrip voor die opmerking van het bureau, dat zegt van: we willen om PR-redenen toch zo veel mogelijk de lijnen in stand houden. Dat vinden wij een verkeerde route. Dus wij vragen de gedeputeerde om daarop in te grijpen en tegemoet te komen aan wat ons betreft een realistisch en nuchter bezuinigen op de lijnen die nu even niet uit kunnen en over te schakelen op kleinere hub-busjes. Tot zover in eerste termijn voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel heer Duut. Ik ga even kijken wie er verder het woord willen voeren. Wie wil verder het woord? Even kijken. Is dat mevrouw Vedder van het CDA?

Mevrouw Vedder: Ja.

De voorzitter: Mevrouw Vedder van het CDA. Gaat uw gang.

Mevrouw Vedder: Dank u wel voorzitter. Wat een toepasselijk bruggetje naar de Vedder. Ik zal het in het Nederlands doen, want hoewel het Nedersaksisch de taal is waar ik mij het meest thuis voel, ben ik er niet in opgegroeid. Dus ik beheers hem niet goed genoeg voor mij om het aan te durven om in die taal te spreken, want ik ben als de dood dat ik de taal geen recht zal doen. Wat betreft de zienswijze op het Transitieplan voor het OV. Wij vinden het als CDA-fractie ten eerste belangrijk om de reizigers die nu nog duurzaam met OV zijn blijven reizen, niet extra gaan belasten voor de reizigers die nog niet zijn teruggekeerd. Daar is de CDA-fractie geen voorstander van. Dat was een van die drie knoppen. Dus een tariefsverhoging voor reizigers zien wij niet zitten. Dus dan houd je automatisch die twee andere knoppen over en wij zien dan ook de combi van besparen en bijdrage met regionaal geld voor ons. En wat betreft die besparingen vinden wij het heel belangrijk dat een eventueel overaanbod, of juist de vraag, dat dat leidend zal zijn. Ook als dat wellicht hier en daar zou kunnen botsen met een Omgevingsvisie. Dus wat ons betreft is bijvoorbeeld een bedieningsperiode op basislijnen bespreekbaar, hoewel we het dan wel echt belangrijk vinden dat we onverminderd in blijven zetten op de vindbaarheid van de hubtaxi en communicatie met onze inwoners hierover. Maar wat ons betreft gaan we geen lege bussen structureel laten rijden, omdat de Omgevingsvisie zegt dat dat moet. We gaan ook geen lijnen schrappen waar dat volgens de Omgevingsvisie zou kunnen, maar waar er juist wel vraag naar is. Kortom wat

ons betreft stellen we de reiziger centraal, ook als dat betekent dat wij in de Staten aanpassingen moeten doen in de Omgevingsvisie. Die is immers pre-corona en leiderschap betekent ook dat je flexibel moet inspelen op buitengewone omstandigheden. Wat betreft het centraal stellen van de reiziger willen we hier ook wel even vermelden, dat we het daarom belangrijk vinden wat de inbreng van het Consumentenplatform OV hierin zal zijn. We verwachten ook dat er ruimte zal zijn voor dit platform om ook een zienswijze in te dienen en we horen daar graag een reactie op hoe gedeputeerde daarnaar kijkt. Verder vinden we het natuurlijk belangrijk dat ook bij besparingen de bereikbaarheid en ontsluiting van het buitengebied, dat we dat niet uit het oog verliezen. Vandaar ook dat we het zoeken in een combi van besparen, maar ook opvangen door regionaal geld, want we weten allemaal dat die ontsluiting van het buitengebied moeilijk op eigen financiële benen zal kunnen gaan staan. Ik eindig even met een vraag. Wij zien in het stuk, de een-na-laatste pagina, een oproep van het OV-bureau aan de Staten om voor 2022 € 5 miljoen additionele middelen ter beschikking te stellen. En om die vraag echt goed te kunnen beoordelen, zouden wij eerst wat meer willen weten over het te verwachten tekort, want we beginnen immers met een schatting tussen de € 5 en 10 miljoen. Dat is een flinke bandbreedte. En verder zouden we graag willen weten: wat voor besparing zouden de voorgestelde aanpassingen in de dienstregeling dan opleveren? Dus onze insteek is eerder dat we zitten te denken aan een soort fiftyfifty verdeling tussen besparen en aanvullen. Dat lijkt ons gezien die ruime bandbreedte een verstandiger vertrekpunt dan nu al direct te starten bij een toezegging van € 5 miljoen regionaal geld. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Vedder. Ik geef het woord aan de heer Bosch van de Partij van de Arbeid. Wilt u uw microfoon even aandoen mijnheer Bosch?

De heer Bosch: Ik dacht dat die automatisch aanging.

De voorzitter: Oké, wij horen u nu luid en duidelijk.

De heer Bosch: Mooi, mooi. Dank u wel voorzitter. Een goede verbinding en een sterk OV-netwerk zijn noodzakelijk voor mensen en zeker ook voor de leefbaarheid in Drenthe. De corona-crisis heeft veel invloed gehad op het aantal mensen dat gebruik kan maken van het OV. De aantallen reizigers zijn ons en zorg en zal, uitgaande van alles wat wij weten, zeker tot 2025 duren voordat alles weer hersteld is. De Partij van de Arbeid wil het OV-bureau allereerst bedanken voor de wijze waarop het in deze moeilijke tijd de boel rijdend gehouden heeft. Maar ook hoe het op duidelijke manier werkt aan de toekomst, zodat het OV in de komende jaren ook sterker uit de crisis komt, door met een Regionaal Transitieplan te gaan zorgen voor goede oplossingen hier in Drenthe. Voorzitter, ik zal de rest van mijn betoog in het Nederlands doen, want ik moet eerlijk toegeven dat mijn moeder dit eerste stukje voor mij vertaald heeft. Ik ben geboren en getogen Drent, versta Drents ook perfect, maar spreken wordt bij mij vaak een mengelmoes van Drents, Gronings en Nederlands, dus nu weer in het Nederlands. De PvdA onderkent dat het afstemmen van vervoers...

De voorzitter: Hulde aan uw moeder, hulde aan uw moeder.

De heer Bosch: Ja, alle hulde. Ik heb het hier voor mij liggen. De PvdA onderkent dat het afstemmen van het vervoersaanbod op de vraag een lastige puzzel is. Aan welke knoppen willen we draaien om het OV in Drenthe overeind te houden als toegankelijke en betaalbare basisvoorziening. Want we zien dat die betaalbaarheid door het wegvallen van grote groepen reizigers als gevolg van de lockdown, het sluiten van onderwijsinstellingen en thuiswerken, sterk onder druk komt te staan. Nu wordt dit nog grotendeels gecompenseerd vanuit de beschikbaarheidsvoorziening OV, maar het mogelijk wegvallen hiervan na het derde kwartaal van 2021 en zeker vanaf 2022, brengt grote financiële onzekerheden met zich mee. Mijn fractie gaat ervan uit, dat het college

ook bij nieuw kabinet een krachtig signaal zal afgegeven dat deze vergoeding van groot belang is voor het overeind houden van OV-voorzieningen in vooral de dunner bevolkte regio's in het land. Graag hierop in ieder geval een reactie van de gedeputeerde. De PvdA is reëel genoeg om in te zien dat het vervoersaanbod moet meebewegen met de huidige vraag, en dat de tijdelijke maatregelen, met nadruk op tijdelijk, hetzij door aanpassingen in de dienstregelingen hetzij door het verstrekken van en versnellen van lijnen, nodig zijn om de financiële impact te dempen en daarmee het OV ook voor de langere termijn financieel gezond houden. Investerings in de infrastructuur om structurele versnellingen te realiseren, zijn voor wat de Partij van de Arbeid betreft zeker bespreekbaar. De Partij van de Arbeid is met het Consumentenplatform OV van mening, dat voor het overeind houden van een aantrekkelijk, betrouwbaar en betaalbaar OV in Drenthe het doorvoeren van tariefsverhoging naast ingrepen in de dienstregeling onwenselijk is. En we zijn dan ook blij met het feit dat het dagelijks bestuur heeft aangegeven de financiële opgave van het OV-bureau niet via tariefswijzigingen op de reiziger te willen afwentelen. Ook wil de Partij van de Arbeid er nogmaals op wijzen dat de beperkingen in frequentie en bedieningsperiode er niet toe mogen leiden dat volledige lijnen in dunner bevolkte gebieden wegvallen. Beperkingen in frequentie op Qliner en Q-link-lijnen en de dikkere basislijnen van bijvoorbeeld van vier naar twee keer per uur zijn wat ons betreft te verkiezen boven het volledig schrappen van dunne lijnen, zolang dit de aantrekkelijkheid van de OV-voorzieningen niet aantast. Dit is balanceren op een smal koord, want voor een krachtig herstel van het OV-gebruik is juist de aantrekkelijkheid als alternatief voor het gebruik van de auto van groot belang. Tot slot heeft de Partij van de Arbeid nog wel enige bedenkingen bij mogelijke beperkingen van de frequentie of zelfs het opheffen van lijnen in het aanvullende Net en het geboden alternatief van de hubtaxi. Al eerder hebben deze Staten aangegeven dat de relatieve onbekendheid met de hubtaxi, mevrouw Vedder had het daarnet daar ook al over, en de hogere tarieven die hiervoor gelden, een drempel kunnen vormen voor het gebruik ervan. Het mag niet zo zijn dat bepaalde dorpen en streken die alleen door een dienst in het aanvullende net zijn aangesloten op het OV-netwerk, hiermee op achterstand komen en dat bijvoorbeeld scholieren en studenten uit deze dorpen voor langere tijd zijn aangewezen op duurdere en andere vormen van vervoer. Daarnaast kan ook, zo bleek uit de presentatie tijdens de informatiebijeenkomst van afgelopen woensdag, het schrappen van parallelle lijnen tussen hubs leiden tot verlies van OV in bepaalde streken en ook dat vindt de Partij van de Arbeid een ongewenst beeld. Een laatste opmerking nog, over de inzet van ...

De voorzitter: U bent over uw tijd heen, dus ik moet een beetje streng zijn, dus...

De heer Bosch: Ja, ik rond af. Het inzetten van extra middelen, die € 5 miljoen in 2021, om daarmee ingrepen in de dienstregeling van 2022 te kunnen beperken, dat zou volgens de Partij van de Arbeid een zinvolle investering zijn. Regeren is, zeker in tijden van crisis, immers vooruitzien. Tot zover voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Bosch en nogmaals complimenten aan uw moeder. Ik geef het woord aan mevrouw Udinga van de VVD-fractie.

Mevrouw Udinga: Mooi voorzitter. Ik wil graag beginnen met Karin te bedanken, die in een ogenblik de tekst hier voor mij heeft vertaald. Dank u wel Karin. Daar gaan we. Door de coronapandemie kampt het OV-bureau met teruglopende reizigersaantallen en als gevolg daarvan met flinke tekorten. In de komende maanden gaat het OV-bureau kijken wat ze te doen staat. Kort gezegd, er zijn drie mogelijkheden: aanpassingen in de dienstregeling, kaartjes duurder maken, of geld laten bijstorten door de provincie. Laten we vooropstellen dat de VVD geen voorstander is van het laten rondrijden van lege bussen op kosten van de gemeenschap. Wanneer er minder vraag is, is het meest logisch om de hoeveelheid van OV-lijnen te verminderen. Maar er zal ook gekeken moeten worden naar mogelijkheden een openbaar vervoer verstandig te koppelen aan doelgroepenvervoer. Zeker in gebieden waar minder mensen wonen, moeten nieuwe samenwerkingsvormen worden bedacht, die

betaalbaar en efficiënt zijn. Wij dagen het OV-bureau uit om samen met GS te kijken naar creatieve oplossingen om de tekorten op te lossen. Wat de VVD betreft liggen de kansen in een combinatie van het aanpassen van de dienstregeling en het integreren van vormen van vervoer. Pas als laatste willen wij aan de knop draaien om geld te geven. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Udinga en ook complimenten aan Karin. Mooi. De heer Pragt van D66. Aan u het woord.

De heer Pragt: Ja, dank u voorzitter. Het verzoek is om de zienswijze van D66 kenbaar te maken betreffende het op te stellen Regionaal Transitieplan openbaar vervoer, waarin de gevolgen van de coronamaatregelen voor het gebruik van het openbaar vervoer zijn uitgewerkt. D66 is voor een goed bereikbaar openbaar vervoer in Drenthe. Wij vinden dat iedereen moet kunnen meedoen en dan is het van groot belang dat het openbaar vervoer goed is georganiseerd. De coronacrisis heeft vergaande gevolgen voor het openbaar vervoer, zoals blijkt uit de aangeleverde cijfers over het aantal reizigers 2020 en begin 2021. De verwachting is dat het tot 2025 duurt voordat de reizigers aantallen zich weer hersteld hebben. De onzekerheid is groot en de toekomst is moeilijk te voorspellen. Dit blijkt ook uit de vier geschetste scenario's. Er wordt gewerkt met drie knoppen waaraan gedraaid kan worden om de gevolgen van de coronacrisis op het openbaar vervoer op te vangen. Knop 1: dienstregeling. Besparingen door het aanpassen van de dienstregeling is een goede zaak en kan op onze steun rekenen. Wel is het belangrijk dat de aanpassing van de dienstregeling op een flexibele manier wordt ingevuld, zodat ze gemakkelijk weer mee kan bewegen als de reizigers aantallen zich weer herstellen. Verminderen van de frequentie op de diverse lijnen vinden wij een logische gedachte. De genoemde aanpassingen voor de diverse lijnen kunnen wat ons betreft doorgevoerd worden. Ook het meer inzetten van hubtaxi's op lijnen waar de vervoersvraag zeer gering is op bepaalde tijden, vinden wij een goede keus. Lege bussen laten rijden omdat dit nu eenmaal is afgesproken, lijkt ons geen duurzame en logische zaak. Voor de scholierenlijnen lijkt het ons logisch dat die alleen rijden als de scholen open zijn, dat dit goed wordt afgestemd met diverse onderwijsorganisaties. Het versnellen door de doorstroming te verbeteren en/of verdere strekking van lijnen, is volgens D66 een goede zaak, ook als er geen coronacrisis zou zijn. Dat daar eenmalige middelen nodig zijn om de investeringen te financieren voor de verbetering van de doorstroming, kunnen wij steunen. Knop 2: tariefknop, tarief voor reizigers verhogen. Daar kunnen wij kort over zijn: een verhoging van de tarieven voor het openbaar vervoer lijkt ons een zeer slechte zaak en zullen wij ook niet steunen. D66 vindt het belangrijk dat het openbaar vervoer betaalbaar is voor iedereen. Een verlaging van de tarieven zou voor ons wel bespreekbaar zijn, maar gezien de voorliggende opgave is dat nu geen goede keuze. Dan knop 3: regionale middelen bypassen. D66 heeft geen moeite om extra middelen beschikbaar te stellen voor 2022 en kan zich vinden in het genoemde bedrag van € 1,9 miljoen. Tot zover voorzitter. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel heer Pragt. Dan ga ik naar de heer Nijmeijer van GroenLinks. Even kijken, de heer Nijmeijer heeft de microfoon... Ja. Nou is de microfoon aan hè. Ja, helemaal goed. Oké, ga uw gang.

De heer Nijmeijer: Dag voorzitter, ik ben blij dat ik nou in het Drents kan praten, want dat heb ik zo geleerd, dus... Het is wel een beetje apart Drents, want we komen uit Assen, mijn moeder kwam uit Groningen, dus het was een beetje een mengelmoes, maar ik doe mijn best. Ik ben voorlezer, want ik ben niet de woordvoerder op dit dossier, dat is Ewoud. Dus als mijn collega Statenleden te moeilijke vragen stellen, dan moet ik even omkijken naar Ewoud en die fluistert het me dan in. Voorzitter, het is heel mooi om te zien en te horen op welke wijze het OV-bureau inspeelt op corona effecten. Want het is en blijft een beste klap als je nog maar 30% van de oorspronkelijke reizigers hebt. GroenLinks krijgt wel een warm gevoel van het openbaar vervoer. Wij vinden het openbaar vervoer reuze belangrijk voor onze mensen in Drenthe en dat kunt u wel begrijpen. Maar we begrijpen ook heel goed dat de mensen in deze tijd van corona uit hebben gekeken naar andere middelen van

vervoer. We zijn dan ook erg blij dat er zo hard gewerkt is om alles een beetje draaiende te houden. En wat er binnenkort komen gaat, dat weten we nu ook nog niet. Voor GroenLinks is het duidelijk dat het niet minder moet worden. We zijn enorm blij met ons openbaar vervoer, want ze hebben van die mooie bussen die op accu's lopen. Die hoor je bijna niet meer en daar wil je als Drent toch gewoon in mee rijden. En ze houden onze lucht ook nog zuiver. Als het aan GroenLinks ligt, zijn we overtuigd dat het OV-bureau zijn eigen zaakjes goed kan regelen. Helemaal na het resolveren van vorige week. En als het aan ons ligt, kan er niet met het veranderen van de tijden dat de bus rijdt op de basislijnen, geknoeid worden. Veel mensen zijn ervan afhankelijk, want ze kunnen niet zomaar veranderen van vervoer om op hun werk te komen. Helemaal van belang voor of al die mensen die belangrijk werk doen op ongeregelde tijden, zoals verpleegsters en andere mensen die in ziekenhuizen werken en in de zorg. Anders kunnen ze niet meer thuiskomen als ze klaar zijn met hun werk. Het gehoor dat het dagelijks bestuur gegeven heeft aan de tariefknop, daar zijn we blij mee. Voorzitter, we willen van het college graag een voorstel zien waar ze ons vraagt om extra geld. Want het is voor Drenthe belangrijk dat de bussen blijven rijden en dat kun je namelijk niet zeggen van vliegtuigen. Dank u wel voorzitter. Ik houd het even zo kort.

De voorzitter: Dank u wel heer Nijmeijer en het was een mooi mengelmoesje, ik kan het niet anders zeggen.

De voorzitter: Dat dacht ik ook.

De voorzitter: Zijn er nog meer woordvoerders? Want ik heb nog niet meer mensen gezien. Ik zie ook geen... Ah ja, helemaal onderin, de heer Pruisscher van de ChristenUnie. Mag ik u het woord geven heer Pruisscher?

De heer Pruisscher: Ja heel graag, ook helemaal onderin de hoek is er nog wel een woordvoerder te vinden. Ik houd het toch bij standaard Nederlandse voorzitter, dat is misschien wel het hardnekkigste dialect, maar daar toch als geboren en getogen Drent bij opgevoed. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat we in onze provincie goed openbaar vervoer moeten hebben. Dan denken we vooral aan een dekkend netwerk, zodat voorzieningen goed bereikbaar zijn. Ook de onderwijsinstellingen in onze provincie moeten met elkaar verbonden blijven. Het gaat er toch ook om dat zoveel mogelijk reizigers het OV als een toegankelijke vervoersvoorziening zien. Maar we moeten daarbij ook wel zoeken naar de balans tussen aanbod en betaalbaarheid. En juist vanwege de coronacrisis ligt nu die vraag op tafel. En ook dank voor het OV-bureau dat ze dat inzichtelijk hebben gemaakt wat nu de gevolgen zijn en aan welke knoppen wij kunnen draaien. En als we daar naar die toekomstscenario's kijken, dan ziet dat beeld er niet rooskleurig uit. De verwachting is dat de vervoervraag nog minimaal tot en met 2025 ondermaats blijft, zal achterblijven. Wij begrijpen heel goed dat er gestructureerde gedragsveranderingen waarneembaar zijn, zoals dat thuiswerken, maar tegelijk zien we dat het herstel ook wel heel langzaam oploopt. En we zijn wel benieuwd naar de gedachte die daaraan ten grondslag ligt. We hebben namelijk bij de eerste lockdown ook gezien dat sommige vervoersstromen bijzonder snel weer op gang komen. We stonden toch redelijk snel ook weer in de file daarna. Als het herstel dan toch sneller gaat dan we verwachten, vraagt dat ook wel om voldoende flexibiliteit om daar weer op in te spelen. En dat mag u dan als een zienswijze opvatten, dat we dus de capaciteit niet zo ver moeten terug schalen dat we ook niet weer snel kunnen opschalen. Dan wat betreft de knoppen. Daar ga ik even kort bij langs. Wij staan achter uw standpunt om de tarieven voor reizigers niet te verhogen. Voor wat betreft de frequentie van Qliner, Q-lijnen, bussen en stadslijnen vinden we het goed dat daar ook gekeken wordt naar een minimum frequentie. Zoals het CDA aangaf, is misschien onze Omgevingsvisie dan niet altijd leidend meer. Ook het schuiven in de bedieningsperiodes kunnen we goed begrijpen. Zeker met de geldende avondklok is het gewoon vreemd om rond middernacht en lege stadsbus te zien rondrijden. Maar daarbij willen we net als GroenLinks wel de kanttekening plaatsen, dat voor mensen met een vitaal beroep het OV beschikbaar zou moeten blijven. En terecht heeft het Rijk dan ook geconstateerd dat het openbaar vervoer een vitale sector is. Het OV moet blijven rijden. Diezelfde kwalificatie mag er dan wat ons

betreft ook vanuit de provincie op, immers goed openbaar vervoer is een van onze kerntaken. Voor de ChristenUnie betekent dat ook dat we best de portemonnee mogen trekken om het OV op een goed niveau te houden. Dat vraagt dan wel om een gedegen onderbouwing, zoals ook eigenlijk het CDA vraagt. En dat spreekt natuurlijk voor zich, dat verwachten wij ook van het college. Tot slot zou ik nog willen vragen voor goede communicatie. Want als er zo veel verandert en zo veel flexibel is binnen het OV in de dienstregeling, moet dat ook voor alle reizigers tijdig kenbaar zijn. Het vraagt om duidelijke reisinformatie, zowel fysiek op borden, maar ook digitaal. Dus daar graag extra aandacht voor voorzitter. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel heer Pruisscher. Ik zag dat de heer Schoemaker van Sterk Lokaal Drenthe ook het woord heeft gevraagd. De heer Schoemaker.

De heer Pruisscher: Dank u wel voorzitter. Ja, aan ons wordt ook gevraagd om een zienswijze kenbaar te maken met betrekking tot het op te stellen Regionaal Transitieplan Openbaar Vervoer, waarin de gevolgen van de coronamaatregelen voor het gebruik van het openbaar vervoer zijn verwerkt. Allereerst komt uit het rapport naar voren dat vanwege de coronamaatregelen extreem veel minder reizigers gebruik maken van het openbaar vervoer. Dat lijkt me logisch. Ook lezen we dat de landelijke overheid inmiddels een groot deel via de regeling BVOV, Beschikbaarheids- vergoeding Openbaar Vervoer, voor de eerste negen maanden in 2020 95% aanvult op de productiekosten van Qbuzz. In 2021 wordt een nul-rendement gegarandeerd. Het verlies van 5% dient als zodanig. De regeling BVOV wordt gedragen door het OV-bureau. Op pagina 3 van de brief lezen we, dat het minimaal tot 2025 zal duren dat het aantal reizigers zal achterblijven tot het niveau van voor corona. Tevens is de verwachting dat 10% niet terugkeert in verband met structurele gedragsverandering uit de coronatijd. Onze fractie vraagt zich wel af waar deze lange herstelperiode vandaan komt. Volgens onze fractie heeft op dit moment niemand de wijsheid in pacht om te kunnen zeggen hoe vlot een herstel wel of niet zal gaan plaatsvinden. Het zou best wel sneller kunnen zijn dan hier wordt verondersteld. We hebben een aantal knoppen, dat hebben de andere fracties ook al genoemd: de dienstregeling aanpassen, de tarievenknop en regionaal geld. Voor de fractie van Sterk Lokaal is het belangrijk dat het een goed functionerend openbaar vervoer netwerk blijft. Daarom is de dienstregeling aanpassen voor onze fractie een minder goede oplossing, tenzij er alternatieven zijn. En die alternatieven heb ik ook al gehoord van het CDA. Daar mag de reiziger dus niet de dupe van worden. Zou je dat wel doen en zou je geen goed alternatief aanbrenge, dan voer je in wezen een ontmoedigingsbeleid en raak je de mensen die afhankelijk zijn van openbaar vervoer. Indien je overbodige lijnverbindingen, als die er waren, dan gaat onze fractie er eigenlijk vanuit dat die diensten in een eerder stadium al waren verdwenen. Dus wij gaan er wel van uit dat het puur corona-technische zaken zijn die dan aangepast moeten worden. De tarievenknop. Laat ik daar het volgende over zeggen: wij zouden die het liefst zo beperkt mogelijk zien. Maar een tariefswijziging is zeer onwenselijk en zal leiden tot verminderd gebruik van het openbaar vervoer. Wel kunnen wij eventueel een inflatiecorrectie natuurlijk honoreren. De inflatie in januari 2021 was 1,6%. De hoofdknop voor ons is regionaal geld. Voor onze fractie is dit de hoofdknop waar de oplossing gezocht moet worden. Dit heeft te maken met keuzes die in de nabije toekomst gemaakt moeten worden. Wellicht kan er gekeken worden of er financiële ruimte gevonden kan worden. Ergens hebben gelezen dat ook de gemeenteraden daarbij betrokken zouden kunnen worden. Om de gemeenteraden erbij te betrekken vindt onze fractie ongewenst. Vanwege de herverdeling gemeentefonds en zaken rondom de WMO en jeugdzorg hebben heel veel gemeenten al moeite om de eindjes aan elkaar te knopen. Wat ik de ChristenUnie hoor zeggen, en dat is wel een heel belangrijk punt en daarmee wil ik afsluiten, als er veranderingen komen, zorg dan in ieder geval dat de communicatie goed is. Ons bereiken op dit moment ook in de coronatijd toch wel heel veel signalen dat soms jeugdigen, leerlingen, voor bussen staan te wachten die helemaal niet komen, omdat er weer een wijziging is doorgevoerd. En die communicatie lijkt me essentieel. Tot zover. Dank u voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel heer Schoenmaker. Zijn er nog meer woordvoerders die wat bij willen dragen aan deze discussie en die het college van GS nog wat mee willen geven? Nee? Dan geef ik het woord aan gedeputeerde Bijl voor zijn eerste termijn. Oh, sorry. Ik hoor dat de PVV ook nog een bijdrage wil leveren. Ja, mevrouw Kort. Ga uw gang.

Mevrouw Kort: Dank u voorzitter. Als het goed is, dan heeft mijn collega Vorenkamp een mooi stukje voor jullie allemaal geschreven. Ik zou zeggen, haal hem er even bij.

De voorzitter: Oké. De heer Vorenkamp. Even kijken of... Ja, ik zie hem op mijn scherm.

De heer Vorenkamp: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Vorenkamp.

De heer Vorenkamp: Ben ik hoorbaar?

De voorzitter: Ja, u bent hoorbaar.

De heer Vorenkamp: Ik vind het heel merkwaardig, want ik heb meerdere keren de microfoon ingedrukt en de camera uit- en aangezet, maar ik kwam er niet tussen op de een of ander manier. Maar het is gelukt. Ik ben uitgeschakeld geweest.

De voorzitter: U heeft ook een mooi vlagje voor u staan.

De heer Vorenkamp: Ik doe mijn best voorzitter, dank u wel. Ik ben een echte Drent, maar na het doorkijken van het boekje 'Bliede', dacht ik: ik weet het niet, ik doe het maar niet. Dus in het Nederlands verder. Voorzitter, er wordt nu ingeschat, dat het OV in ieder geval tot en met 2023 behoorlijk schade zal lijden door de Covid-crisis en dat de negatieve effecten zich vermoedelijk tot 2025 en misschien 2026 zullen uitstrekken. Het lijkt me prima dat de maatregelenpakketten worden voorbereid, aangezien we niet weten in hoeverre het Rijk zal gaan compenseren. Na dit jaar zeker niet alles, denk ik. En we weten ook niet hoelang het niveau van de preventie-maatregelen nog hoog blijft. We hebben geen gekke dingen gezien in de voorstellen, voorzitter. Knop 2 beperkt toepassen lijkt ons en knop 3 niet. Dus geen tariefsverhoging in ieder geval. Maar nu twee belangrijke punten voorzitter. Want de bereikbaarheid voorzitter, ik denk dat we dat allemaal met elkaar eens zijn, dat de bereikbaarheid in Drenthe voor onze inwoners wel geborgd dient te blijven, ondanks dat nu reeds het OV in het noorden al is afgeschaald. En dat zal toekomstig, of in ieder geval vanaf volgend jaar naar het zich laat aanzien, verder doorgaan. Dan is de hubtaxi, daar komt hij, de vroegere regiotaxi, het alternatief, de oplossing lijkt ons. Zien wij dat goed voorzitter? Dat is een vraag richting GS. In verband met de huidige afschaling van het busvervoer dient de hubtaxi dus meer aandacht te krijgen. Die mag zeker niet afgeschaald worden. Van de ambtelijke staf kreeg ik tot mijn blijdschap te horen dat de tarieven dit kwartaal te laag zijn en dat de spelregels versoepeld zijn voorzitter. Dat is prima. Vraag: blijft dit ook gelden voor de rest van het jaar? Maar nu komt het, voorzitter. Hierdoor aangemoedigd besloot ik met gebruik van de hubtaxi en OV om een zieke kennis te gaan bezoeken achter Leek. Als gebruiker die nog nooit gebruik van de hubtaxi heeft gemaakt, maar wel met een voor-sprong dat er gezocht moest worden naar hubtaxi Drenthe, ging ik op zoek hoe ik dat concreet moest plannen. Voorzitter, voorzitter, ik ben diep teleurgesteld door mijn ervaring gistermiddag. Ik was er na 1¼ uur pas achter hoe ik dat moest aanpakken. Inmiddels was het al te laat geworden voorzitter. Mijn conclusie is dat dit voor mij al moeilijk is, maar voor ouderen met minder computerervaring echt niet te doen is. Ik heb een klacht ingediend met een lijst van zaken waar je tegen aanloopt en zal deze naar de gedeputeerde en zijn ambtelijke staf

doorsturen ook. Wat gaan GS hieraan doen? Ik wil voorstellen dat de verantwoordelijke gedeputeerde regelmatig zelf de ervaringsproef op de som neemt, met dit nu belangrijke vervoersaanbod van ons. Wat vindt de gedeputeerde van dit idee? Ik verneem het graag voorzitter. Als laatste, over de hubtaxi tenminste, verneem ik graag hoe het gesteld is met de informatievoorziening over de hubtaxi bij de hubs. Dan nog het tweede punt. Het lijkt de PVV-fractie nu niet de tijd om meer te gaan investeren in het OV. En dan doel ik op de plannen om € 600-900 miljoen uit te gaan geven voor de Nedersaksenlijn. Gezien de toenemende vraag naar individueel vervoer, ligt investering in de volledige verdubbeling van de N34 meer voor de hand. Ook kan het OV met het HOV-type OV veel sneller en flexibeler inspelen op veranderingen in het gebruik van het OV. In het algemeen is het OV, en met name de trein, al snel overbelast als een paar procent van het autovervoer overstapt op het OV en dat geldt zeker voor het spoor. En als een paar procent minder reizigers vervoerd worden, lopen de altijd aanwezige tekorten snel op. Kan GS zich hier ook in vinden? Ik ben heel benieuwd naar de antwoorden voorzitter. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel heer Vorenkamp en wat mooi dat u ons heeft meegenomen met uw ervaring. Heel erg mooi. Dit was de laatste woordvoerder in de eerste termijn? Ja. Ik geef het woord aan gedeputeerde Bijl voor zijn eerste termijn.

Gedeputeerde Bijl: Bedankt voorzitter. Ik ben zelf grootgebracht in het Enkhuizers en dan ook nog in de variant van de vissershoek en bij mijn weten is dat geen onderdeel van het Nedersaksisch. Dus ik schakel over naar het meest dominante dialect in het Hollands, dus het Nederlands. Hartelijk dank voor alle bijdragen. We zitten in de fase van de zienswijze. Wat ik hoor, is om te beginnen heel veel waardering voor de presentatie van het OV-bureau. En dat wil ik ook graag benadrukken, dat ik enorm veel vertrouwen heb in ons OV-bureau. Ik denk dat wij een OV-bureau hebben dat op een hele goede manier bezig is met het openbaar vervoer in Groningen-Drenthe en dat ook heel helder en inzichtelijk weet te maken in de presentaties en ook heel zakelijke daarnaar kijkt. En ik denk dat het gewoon heel goed is als ze aan de voorkant ons meenemen in de verschillende scenario's die de komende tijd mogelijk zijn vanuit de corona problematiek. Wat ik ook hoor voorzitter, dat is dat eigenlijk niemand zegt dat het verhogen van tarieven een goed idee is. En dat hadden wij als DB van het OV-bureau zelf ook al bedacht, want het is al moeilijk genoeg in deze omstandigheden om het OV overeind te houden. En als je dan de klanten die er nog zijn gaat straffen met een tariefsverhoging, dan is dat geen goed signaal. Dus dat durf ik eigenlijk wel te voorspellen, is niet de oplossing van het verhaal wat later dit jaar naar u toe gaat komen. We zullen het inderdaad moeten zoeken in een balans tussen wat kunnen we aanbieden aan producten en wat blijft er dan over aan een extra financiële opgave om het totaal rond te krijgen. Laat ik eerst beginnen met de vergoeding die op dit moment door het kabinet wordt gegeven. Het kabinet heeft aangegeven de vergoeding tot en met het derde kwartaal te willen geven, met ook het argument dat zij als demissionair kabinet met een demissionaire Kamer zich niet vrij voelen om verder te gaan dan het derde kwartaal. Dat is een argument dat we op meer terreinen horen en op een aantal terreinen kan dat. Maar de planning van openbaar vervoer gaat zo ver vooruit en de belangen zijn zo groot, dat wij heel nadrukkelijk aandringen op zo snel mogelijk, nu weliswaar het kabinet nog steeds demissionair is, maar de Kamer is vanaf ik denk 31 maart missionair, dat met de Kamer het demissionaire kabinet in gesprek gaat om ook voor het vierde kwartaal een oplossing te zoeken voor dit jaar. En dat moet zo snel mogelijk. Ik ben daar niet pessimistisch over. De vraag is ook in hoeverre wij ons daarop inzetten. Nou, het IPO is daar heel actief in. Samen met de metropoolregio's overleggen ze geregeld met het kabinet over deze problematiek. We hebben ook nog het voordeel dat de voorzitter van ons bestuur, gedeputeerde Gräper van Groningen, een van de twee provinciale vertegenwoordigers is in dat overleg met het kabinet. En ook onze directeur van het OV-bureau, de heer Mol, heeft ook een prominente positie in de gesprekken op landelijk niveau. Dus we zitten er heel dichtbij, we zitten er echt bovenop. En eerlijk gezegd verwacht ik, dat in de een of andere vorm ook voor het vierde kwartaal er een tegemoetkoming zal komen voor de kosten van dit jaar. Dus als we het hebben over de scenario's, dan ligt vooral de angel, als je

het mij vraagt, in de jaren 2022 en verder. En dan zijn er een aantal van u die zeggen: je baseert je op bepaalde prognoses, scenario's, aannames. Dat hebben we zelf niet bedacht hier in Drenthe en Groningen, dat zijn landelijke scenario's en die worden op dit moment ook gemaakt voor de spoorwegen, voor het vliegen, kortom op allerlei terreinen. Er wordt daar nagedacht, wat betekent het als we weer uit die lockdown komen, wat betekent het als we weer opengaan? Daar moet je je op instellen. En natuurlijk zou het mooiste zijn wanneer iedereen gevaccineerd is in juli, en als de scholen weer beginnen in september, iedereen weer volop naar school gaat, naar de universiteit of naar zijn werk, en ook het openbaar vervoer weet te vinden. Alleen, we weten nu al dat, mede door ook de verkoop van tweedehandsauto's, wij waarschijnlijk wel een deel verliezen aan mensen die, en daar kun je van alles van vinden, maar ervoor kiezen om dan met eigen vervoer te gaan. We zien aan de enorme stijging in de verkoop van met name elektrische fietsen, dat er ook wel mensen zouden kunnen kiezen om blijvend meer met de fiets naar het werk te gaan. Ja, dat kan ik moeilijk erg vinden vanuit klimaatdoelen en het gezondheidsperspectief. Maar voor de exploitatie van het openbaar vervoer is het wel even een punt van aandacht zal ik maar zeggen. Aan de andere kant verwachten we toch ook wel dat, de bevolking groeit nog steeds in Nederland, in het Noorden zal dat wat minder uitbundig gebeuren, maar de verwachting is, en zeker als je een aantrekkelijk aanbod hebt van openbaar vervoer, ook nog via je hubs een koppeling weet te maken met aanbod van laadpalen, elektrische fietsen en noem maar op, dat je in de multimodaliteit het openbaar vervoer ook in de toekomst gewoon een hele goede plek kunt geven. Dus we verwachten daar wel uiteindelijk weer groei in. Maar ja, zal dat 2023 zijn, 2024, 2025? We moeten ons wel daarop voorbereiden. Dat kun je niet aan toeval overlaten. Investeren in openbaar vervoer is een zaak wat je met een concessie 10 jaar doet. Er is enorm veel geld geïnvesteerd in de elektrische bussen vloot, dus dat vraagt nogal wat. En ook een dienstregeling, een aantal van u hebben terecht gezegd: denk om de communicatie, de informatie, dat kun je ook geen jojo laten zijn. Dus er moet toch een zekere continuïteit in zitten. Wat ik bij u proef, is dat u zegt: kijk lege bussen, daar zit niemand op te wachten. En als dat structureel wel te zien is, dan moeten we daar echt op inspelen. Ik heb goed geluisterd, want u zegt: ook al staat het in de Omgevingsvisie, ook al is het een basislijn, kijk dan toch nog even met verstand naar die zaak. Dus dat geluid neem ik mee. U zegt ook: wees voorzichtig met het ingrijpen op aanvullend vervoer. Maar u geeft ook aan dat we wel mogen kijken naar waar dingen gewoon kunnen, zonder dat de reiziger daar al te veel last van heeft. En als wij parallel twee lijnen hebben lopen, die een paar minuten achterelkaar aanrijden en met heel weinig aanbod, dan vind ik het wel aanvaardbaar en verdedigbaar dat je zegt: dan voegen we die twee lijnen op dat traject samen. Dat zijn dingen waarvan ik ook bij u beluister, dat het bespreekbaar is. Wat ik ook heel goed hoor, is dat u zegt: denk om de bereikbaarheid. En dat is ook voor ons als DB van het openbaar vervoer heel belangrijk, dat we zeggen: kijk, als ik Qlijnen tussen Emmen en Groningen in plaats van 6x per uur 4x per uur rijdt een tijdje, omdat het aanbod minder is, dan is dat minder ingrijpend zo'n wijziging, dan wanneer je een lijn naar Nieuw-Schoonebeek in plaats van 2x per uur 1x per twee uur rijden. Want dan haal je echt de kwaliteit van het openbaar vervoer onderuit. De mensen moeten er zeker van zijn dat zo'n lijn toch wel rijdt en ook wel met enige regelmaat. Dus dat soort knoppen, daar zullen we echt met verstand naar kijken. Aan de andere kant, als we lijnen zien waar 's avonds na 22.00 uur echt structureel, behalve de chauffeur, niemand in zit, ook al staat die in de Omgevingsvisie, dan moet je daar ook met verstand naar kijken. De heer Duut zegt: ik stoor me wat aan de presentatie, dat besparingen op zich wel mogelijk zijn, maar dat het OV-bureau dat niet wenselijk acht vanuit het oogpunt van PR. Ik denk dat PR niet de goede benaming is, maar het OV-bureau kijkt naar de kwaliteit van de voorziening. Dus we moeten heel goed kijken: wat betekent het nou voor de kwaliteit en de betrouwbaarheid en ook het product, als we dingen aan het doen zijn? Maar ik heb de opmerkingen van de lege bussen goed gehoord, dus dat neem ik ook mee terug naar het DB van het OV-bureau. Ik heb ook een aantal van u horen zeggen: als het moet, dan hebben we daar extra geld voor over. Ik denk dat we op twee manieren daarnaar kunnen kijken. Het OV-bureau heeft zelf nog wat reserves, dus we kunnen een deel van de schade binnen de financiering van het OV-bureau opvangen. Maar misschien moeten we ook een deel daarbuiten vinden. En als dat zo is, dan zou je bij ons kunnen denken aan de mobiliteitsreserve Wij hebben die reserve laatst omgevormd van een, investerings- reserve naar een

brede mobiliteitsreserve, dus daar zit enige ruimte in om daar wat mee te doen. Een aantal van u heeft aandacht gevraagd voor de hubtaxi. Het is jammer dat de heer Vorenkamp even geen goede ervaringen heeft. Ik ga ook niet beloven dat ik elke week zelf ga proberen hoe het werkt, maar ik ben wel zeer geïnteresseerd in zijn bevindingen en die wil ik graag ontvangen en die zal ik natuurlijk ook bij het OV-bureau neerleggen. En ik zal ook zorgen dat met hem ook door het OV-bureau contact wordt opgenomen om te kijken wat er precies aan de hand is. En ik denk ook dat we goed moeten monitoren hoe dat gaat. Als het gaat om de kosten van de hubtaxi hebben we gezegd: we zetten dat op dit moment op het tarief van het OV, zodat dat geen drempel extra is financieel, als mensen met een hubtaxi gebruik moeten maken om naar een plek te komen waar ze dan in het reguliere OV kunnen stappen. Dat is een maatregel die wij voor het eerste kwartaal hebben genomen. Ik sluit niet uit dat dat ook na het tweede kwartaal zo doorgaat en misschien nog wel verder het jaar in, als het nodig is zolang de omstandigheden duren. Dus ook daar kijkt het DB van het OV-bureau echt met verstand naar om de reiziger niet de dupe te laten worden. Er is gepleit om aan te sluiten bij doelgroepenvervoer. Daar kijken we ook nadrukkelijk naar. De uitvoerders van de hubtaxi zijn de regiovervoerders, die bijna ook allemaal de WMO en het leerlingenvervoer doen. Dus dat is wel een zaak waar ook praktisch zakelijk naar gekeken wordt. Er is ook nog opgemerkt door een van u: leg de rekening niet bij de gemeenten neer. Dat is ook niet ons eerste idee. Wat wel kan spelen met gemeenten, dat als je fysieke maatregelen treft, er worden wat voorbeelden genoemd, bijvoorbeeld afstemmen van verkeerslichten, of er stond in de presentatie van het OV-bureau de Boermarkeweg in Emmen, dat zijn gemeentelijke verkeerssituaties, dan zal een gemeente daarin moeten investeren. Maar als we dat doen vanuit onze vraag, dan stel ik voor dat wij daar ook naast gaan staan om die investeringen mede mogelijk te maken. Dus dat moeten we niet bij de gemeenten zomaar neerleggen. Dus dat ben ik eens, mijnheer Schoenmaker. Voorzitter, ik denk dat ik een heleboel dingen ben langsgelopen. Consumentenplatform heeft een wettelijke taak, die wordt ook aan de voorkant meegenomen. Zeker ook door de mededeling van de heer Vorenkamp zullen wij ook nadrukkelijk de wens van de heer Pruijscher in ons verhaal betrekken, over de informatie, zowel fysiek als digitaal. Dus dat zijn allemaal goede dingen. Maar als ik de zaken op een rijtje zet, dan zegt u: tarieven, blij daarvan af. Bereikbaarheid is een groot goed. Kijk wel heel praktisch wat de werkelijkheid brengt. Lege bussen, probeer daar intelligente oplossingen voor te vinden. Breek het product openbaar vervoer niet af. En als het uiteindelijk geld moet kosten, kom dan met een goed onderbouwd verhaal terug. Dat zullen we ook zeker doen. Dat zal verderop in het jaar zijn. Ik denk dat het voordeel is, dat we dan ook in een periode zitten dat, als het goed is Nederland die dat wil gevaccineerd is. En dat we ook wat meer zicht hebben op wat het kabinet op nationaal niveau met het openbaar vervoer wil, maar ook de nieuwste prognoses en inzichten van de scenario's hebben. Maar op dit moment moeten we het doen met de wetenschap die we hebben. U weet, het kabinet regeert met 50% aan wetenschap en 100% aan problematiek, daar proberen wij dan ook een beetje in mee te doen. Dus dank voor de inbreng en ik denk dat, als we alle bijdragen van u op een rijtje zetten, dat er wel een redelijk grote gemene deler in te vinden is. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel gedeputeerde Bijl. Ik kijk even of er behoefte bestaat aan een tweede termijn. De heer Duut, ga uw gang.

De heer Duut: Dank u voorzitter. Dank aan de gedeputeerde voor zijn antwoorden. Dat geeft veel vertrouwen dat er op korte termijn, vooral op het punt van de lege bussen, actie genomen kan worden. Want ik hoor ruime steun bij veel partijen, om daar even goed naar te kijken en dan met mogelijk met hub-bussen wat gaan doen. Tegelijkertijd hoor ik ook de ervaringen van mijnheer Vorenkamp van de PVV en ik heb ze ook in mijn eigen omgeving wel vaak gehoord, dat dat niet zo best verloopt. Dus als, wat nogmaals de meeste partijen graag willen, als eens goed naar die onrendabele lijnen wordt gekeken en men gaat inderdaad werk maken van die hubtaxi's, dan zou ik de gedeputeerde wel willen vragen om bij het OV-bureau erop aan te dringen, om op de kwaliteit van die service nog eens flink wat extra aandacht te zetten, want daar valt en staat het mee. En het moet snel en het moet vooral effectief. Dus ik ben het eens met de kritiek van mijnheer Vorenkamp. Het leren van,

laten we dat vooral goed aanpakken, want anders wordt dat ook weer een drama en dan zijn we verder van huis. Dus voor de rest brede steun merk ik, voor alle onderdelen. Dat is een goede zaak. En ik besluit met de opmerking dat JA21 vierkant achter de Nedersaksenlijn staat. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel heer Duut. Mevrouw Vedder van het CDA. Nee? De heer Bosch van de Partij van de Arbeid.

De heer Bosch: Ja, even heel kort een opmerking ook in reactie op de heer Duut. Ik woon aan de Dorpsstraat in Koekange en ik heb vanuit mijn werkkamer zicht op de Dorpsstraat en ik zie nu al de hubtaxibusjes van het bedrijf Dorenbos ieder uur door het dorp rijden in plaats van de grote bussen van Qbuzz. Dus daar is al beweging in, letterlijk en figuurlijk. Dus daar heb ik alle vertrouwen in, dat daar ook qua bezetting van de bussen goed op geacteerd wordt door het OV-bureau. Voor de rest wil ik het daarbij laten en houd ik wellicht nog een paar seconden over in de tweede termijn. Tot zover.

De voorzitter: Dit is de tweede termijn, even een voor de goede orde. Dus als u nog wat zeggen wilt, dan moet u dan nu doen. Nee? Oké. De heer Nijmeijer van... Nee, even kijken, mevrouw Udinga, VVD-fractie. Nee? De heer Pragt, D66. Ook niet. De heer Nijmeijer, GroenLinks. Nee. De heer Pruisscher, ChristenUnie. Nee. De heer Schoenmaker, Sterk Lokaal.

De heer Schoenmaker: Een kleine toevoeging als het kan.

De voorzitter: Ja, gaat uw gang. Ik zie u nu... Ja, ik zie u wel. Helemaal goed. Ga uw gang.

De heer Schoenmaker: Dank u voorzitter. Allereerst bedankt voor de heldere weergave en beantwoording van de gedeputeerde. Volgens mij is dat een goede weergave van wat verteld is. Ik ben ook blij met de opmerking dat de rekening niet bij de gemeentes neergelegd wordt, dat er wel gekeken wordt naar zaken, maar de uitleg was prima. De landelijke scenario's van wat het over 5 jaar betekent... Ja, er worden meer tweedehandsauto's verkocht, meer fietsen verkocht. Het kan ook zijn dat er op dit moment meer mensen kiezen voor veiligheid en straks weer terugvallen. We gaan het wel zien en ik denk dat we moeten wachten tot 2025 om een antwoord daar op te krijgen. Dus we gaan het zien. Bedankt.

De voorzitter: Dank heer Schoenmaker. De heer Vorenkamp van de PVV.

De heer Vorenkamp: Dank u voorzitter.

De voorzitter: Nee?

De heer Vorenkamp: Jazeker, hallo.

De voorzitter: Oh wel. Ga uw gang, ga uw gang, neem mij niet kwalijk. U zei, dank u voorzitter, dus ik dacht: hij wil het woord niet hebben, maar u wilt het wel hebben. Gaat uw gang.

De heer Vorenkamp: Ik schijn heel erg onduidelijk te zijn voorzitter. Dus ik zal in de toekomst met grotere duidelijkheid zeggen: ik wil graag het woord voeren voorzitter.

De voorzitter: Prima.

De heer Vorenkamp: Alvast dank aan onze gedeputeerde voorzitter met betrekking tot de grotere aandacht die hij zal besteden aan de hubtaxi, want die hubtaxi is het waard. En zeker in deze periode waarin het OV reeds afgeschaald is en verder afgeschaald zal worden vermoedelijk, moet die hubtaxi de bereikbaarheid op peil houden in Drenthe. Vandaar dat ik nog twee vragen gesteld heb die nog niet beantwoord zijn, waar ik toch ook weer aandacht voor wil vragen. De spelregels voor de hubtaxi zijn op dit moment ook aangepast, die zijn dus versoepeld. En ik wil graag horen van de gedeputeerde of dat ook zo blijft, of die versoepeling ook van toepassing blijft. De informatievoorziening inzake de hubtaxi's op de hubs zelf schijnt nogal te wensen over te laten en ik wil graag weten of daar ook aandacht voor is. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel heer Vorenkamp. We zijn we aan het eind gekomen van de tweede termijn. Ik geef het woord aan de heer Bijl voor zijn tweede termijn. Gedeputeerde Bijl.

Gedeputeerde Bijl: Voorzitter dank u wel. Ik dacht dat ik beantwoord had dat we de tarieven voor de hubtaxi, die we in het eerste kwartaal lager hadden gesteld op het OV-niveau, dat we serieus overwegen, maar we hebben binnenkort een OV-vergadering, een DB-vergadering, om dat te verlengen. Dat is een. En ik kan me ook voorstellen dat de bijbehorende spelregels, die met name vanwege de corona omstandigheden zijn aangepast, dat die, zolang de omstandigheden gelden, ook gelijk zullen blijven. Maar dat is een besluit dat nog in het DB het moet worden genomen. Maar het zou me niet onlogisch voorkomen als we dat zouden gaan doen. Ik heb dacht ik ook al aangegeven, dat we veel aandacht zullen geven aan de hele hubkwestie. Ik dacht even dat de heer Vorenkamp een antwoord wilde op de verdubbeling van de N34. Ik denk eerlijk gezegd, dat we eerder elektrisch vliegen tussen Eelde-Schiphol dan dat die N34 verdubbeld is. Dus misschien moeten we daar wel op inzetten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel heer Bijl. We zijn aan het eind gekomen van dit agendapunt. Dank ook namens het college voor alle bijdragen, uw zienswijzen. Ik heb inmiddels van de heer Velzing begrepen dat hij graag nog een **stemverklaring wil afleggen bij J-1**, want toen was hij even bij zijn scherm weg. Dat kan gebeuren in het digitale tijdperk. Dus dat gaat over het delegeren van de beslissingsbevoegdheid uit de artikelen 4 en 8 van de Wegenwet van Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten. Heer Velzing, aan u even het woord. Ik ben dus nu even flexibel. Ga uw gang.

De heer Velzing: Dank u wel voorzitter. Ik heb het ook opgestuurd naar de griffie, zodat iedereen het kan krijgen, maar ik wil het ook voorlezen.

De voorzitter: Als u het wilt voorlezen, heel graag, want dan maakt deel uit van de beraadslaging, zoals dat altijd zo netjes heet.

De heer Velzing: Ik had het geluid uit staan, maar kunt u nog even herhalen.

De voorzitter: Jazeker. Ik zei: als u het voorleest, dan maakt het deel uit van de beraadslaging.

De heer Velzing: Oké, goed.

De voorzitter: Dus fijn als u dat wilt doen.

De heer Velzing: Helemaal goed. Voorzitter, Gedeputeerde Staten verzoeken de Staten om de beslissingsbevoegdheid van artikel 4 en 8 van de Wegenwet, het onttrekken aan de openbaarheid, te delegeren aan diezelfde Gedeputeerde Staten. De gronden voor het verzoek moeten volgens Gedeputeerde Staten gevonden

worden in de door GS aangenomen veronderstelling, dat de uitvoering van wettelijke taken efficiënt worden georganiseerd en procedures kort worden. Nog los van het feit dat er geen enkele onderbouwing van deze stelling in het stuk te vinden is, stel ik dat een dergelijke gang van zaken zeer onwenselijk is. Forum voor Democratie stelt, dat het provinciale bestuur kampt met een behoorlijke identiteitscrisis. De provincie is voor de burgers, geen erkenbare bestuurslaag. Als de Statenverkiezingen in zicht komen, ontplooiën provincies steeds talrijke, maar weinig effectieve en nutteloze activiteiten die hierin verbetering zouden moeten brengen. De onzichtbaarheid van de provincies blijkt telkens weer uit de lage opkomst bij verkiezingen. De bedenkingen die Forum voor Democratie...

De voorzitter: meneer Velzing, meneer Velzing, een stemverklaring is ultrakort punt 1. En punt 2, uw fractiegenoot heeft bij dit agendapunt natuurlijk ook al gemeld dat Forum voor Democratie geacht werd tegen te stemmen. Dus zou u willen afronden, want u bent nu wel behoorlijk breedspakig. Ga uw gang.

De heer Velzing: Ik zal afronden. Het stuk is behoorlijk lang, dus dan houd ik het hierbij. Ik zal het gewoon versturen naar alle fracties en alle Statenleden plus de Gedeputeerde Staten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. En even voor de helderheid. We hadden al geconstateerd dat Forum voor Democratie geacht wordt tegen te stemmen bij Statenstuk 2021-977. Oké, dan vervolg ik de agenda en, even kijken, dan zijn wij inmiddels aangekomen bij agendapunt L.

L. Moties vreemd aan de orde van de dag

De voorzitter: we zijn bij agendapunt L en dat zijn de moties buiten de dagagenda, dus de moties vreemd aan de orde van de dag. Twee moties, ingediend door de PVV over schadefonds ondergrondse activiteiten en nulmeting ten behoeve van schadeafwikkeling ondergrondse activiteiten. De PVV krijgt 3 minuten om de beide moties in te dienen en de andere fracties 2 minuten spreektijd, GS 10 minuten en ik geef het woord aan de woordvoerder van de PVV en ik denk dat dat mevrouw Kort is. Is dat zo? Fijn. Mevrouw Kort, ga uw gang.

Mevrouw Kort: Voorzitter, dank u wel. De afgelopen vergadering van de FCBE hebben wij het hierover al uitgebreid gehad, over wat de gevolgen zijn van onder andere gaswinning aan de ondergrond en de schade die daarvoor ontstaat voor de mensen. Na deze vergadering hebben wij ook een discussie gehad en het voelde voor ons niet af. Wij willen onze inwoners niet in het hemd laten staan en daarom hebben wij een tweetal moties opgesteld. Die moties wil ik wel graag in het Nederlands voorlezen. Ik denk dat dat voor iedereen helder is. Dat is fijn. De motie vreemd aan de orde van de dag: Nulmeting ten behoeve van ondergrondse activiteiten. Provinciale Staten in vergadering bijeen op 24 maart 2021. Constateerend dat: wanneer door ondergrondse activiteiten, zoals bijvoorbeeld gaswinning, schade aan woningen en gebouwen ontstaat, het voor de gedupeerden zeer moeilijk is om aan te tonen dat deze schade door deze winning is ontstaan. Hierdoor het ook moeilijk is om de ontstane schade vergoed te krijgen. Van mening zijnde dat: de schade veroorzaakt door ondergrondse activiteiten, zoals bijvoorbeeld door gaswinning snel en adequaat afgewikkeld dient te worden. De provincie hun inwoners dienen te ondersteunen en hen moeten voorzien in middelen om hun geleden schade beter aan te kunnen tonen. We verzoeken het college van GS om vooraf bij iedere winning uit de ondergrond te laten opnemen in het winningsplan, dat de initiatiefnemer verplicht is vooraf een nulmeting uit te voeren en de daarvoor in aanmerking komende woningen en gebouwen te voorzien van de technische voorziening, die zichtbaar maakt dat er een ernstige trilling en/of beving heeft plaatsgevonden. En gaan over tot de orde van de dag. De tweede motie. Motie vreemd aan de orde van de dag: Schadefonds ondergrondse activiteiten. Provinciale Staten in vergadering bijeen op 24 maart 2021. Constateerend dat: voor Drenthe de omgekeerde bewijslast niet van toepassing is. Het hierdoor voor de gedupeerden zeer moeilijk is om hun schade vergoed te krijgen wan-

neer er door ondergrondse activiteiten, zoals gaswinning, geothermie et cetera, schade aan woningen en gebouwen ontstaat. Van mening zijnde dat: de schade veroorzaakt door ondergrondse activiteiten snel en adequaat afgewikkeld dient te worden. De provincie ervoor dient te zorgen dat het voor hun inwoners gemakkelijk moet worden om hun schade vergoed te krijgen. We verzoeken het college van GS om bij de minister te pleiten voor de oprichting van een onafhankelijk schadefonds, waarin zowel de initiatiefnemers als het Rijk een bijdrage doen. En gaan over tot de orde van de dag. Dat was mijn bijdrage. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Kort. Zijn er nog meer woordvoerders die het woord willen voeren hier bij deze twee moties? Ik zie er geen één. Dus dan kan ik meteen naar gedeputeerde Stelpstra. Is hij aanwezig? Ja, gedeputeerde Stelpstra.

Gedeputeerde Stelpstra: Ik ben aanwezig.

De voorzitter: Mooi zo.

Gedeputeerde Stelpstra: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik kan kort commentaar geven op de moties. Het lijkt erop alsof de PVV de afgelopen 3 jaar de discussie niet heeft meegemaakt in deze Staten als ik deze moties hoor. Het bevreemde mij in hoge mate. Maar ik ga er dan toch nog maar even voor de zoveelste keer zeggen wat ik vind. De eerste motie gaat over de nulmeting. Eerst maar even inhoudelijk. Dat is door het Tcbb, zoals u had kunnen weten, ooit afgeraden. Zij zeggen: je kunt veel beter een goed seismisch netwerk hebben, wat er volgens mij inmiddels ook grotendeels is aangelegd. Dus inhoudelijk zou ik de motie al willen ontraden, maar in de tweede plaats zegt het dictum van de motie, dat wij een voorwaarde moeten aanleggen bij het winningsplan. In de eerste plaats is de vraag of ik dat al zou willen, hetgeen niet het geval is, maar wij maken geen winningsplan. Wij gaan niet over het winningsplan, dus dit is een motie die ik gewoon niet uit kan voeren. Dus op dat punt moet ik de motie ernstig ontraden. De tweede motie gaat over dat schadefonds. De motie zegt: dat het moeilijk is om schade aan te tonen. Dat is geen kwestie van geld, dat is een kwestie van bewijslast. Dus daar helpt een fonds niet bij, zou ik zeggen. En dat is ook niet het probleem. Overigens mocht het ooit zo zijn dat er een mijnbouwer het niet meer kan betalen, dan is er een nationaal garantiefonds voor mijnbouwschade. Maar u vraagt hier ook om ons in te spannen voor een fonds. Mevrouw Kort, ik heb de afgelopen 2, 3 jaar niet anders gedaan. Uiteindelijk heeft dat geresulteerd in het instellen van een Commissie Mijnbouwschade, waarin afspraken zijn gemaakt. En ik voel er niets voor om wat ik 3 jaar lang heb gedaan, wat uiteindelijk in niets heeft geresulteerd die opnieuw te gaan doen. Dit is een hele oude koe uit een hele oude sloot. Dus ook deze motie ga ik ontraden.

De voorzitter: Dank u wel, gedeputeerde Stelpstra. Inmiddels hebben zich ook meerdere woordvoerders voor een tweede termijn gemeld. Ik geef eerst het woord aan mevrouw Kort. Mevrouw Kort, gaat dat lukken?

Mevrouw Kort: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik had even ruzie met de microfoon. Ik wacht graag de reactie van de andere woordvoerders af.

De voorzitter: Oké. Dan ga ik naar mevrouw Slagt van GroenLinks.

Mevrouw Slagt: Dank u, voorzitter. Wij zijn blij dat de PVV aandacht genereert voor dit onderwerp, want het blijft een onderwerp rondom schadeafwikkeling van gaswinning wat aandacht behoeft en waar veel inwoners zorgen over hebben. Maar ik zou het eigenlijk door actuele ogen willen bekijken en ik waardeer ook de woorden van het college, dat ze zich enorm hebben ingespannen al die tijd om de omgekeerde bewijslast onder de aandacht te brengen en om op te komen voor de inwoners rondom schademelding. Maar aangezien nu D66 bij

de overwinning op de landelijke verkiezing zo enorm veel stemmen heeft gewonnen en zij letterlijk in hun verkiezingsprogramma deze twee punten hebben staan over de nulmeting en over de omgekeerde bewijslast, zou ik het heel charmant vinden als het college namens Drenthe de verkenners dit punt wil meegeven ter overweging, om bij de formatie in gesprekken te behandelen, omdat dit voor de regio zo'n belangrijk punt is. Dus misschien zou de gedeputeerde dit willen overwegen.

De voorzitter: Mooi. Mag ik vragen of u allen deze tweede termijn een beetje beknopt wilt inkleden, want ik zie dat er behoorlijk wat woordvoerders zich nog hebben gemeld. De heer Camies van JA21. Kunt u uw microfoon tje aanzetten? Even kijken.

De heer Camies: Ben ik te verstaan?

De voorzitter: Zeker, u bent te verstaan. Ga uw gang.

De heer Camies: Voorzitter, u noemt het de tweede termijn, maar eigenlijk was het de eerste termijn, want ik zat wel te zwaaien, dat ik graag het woord hebben wilde. Maar goed, ook geen probleem. Geachte voorzitter, mijn bijdrage doe ik vandaag in het Veenkoloniaals. Dat is een interessante, oude variant op het Drents, met een mooie Saksische invloed uit het Gronings, het Duits, wat Deens en zelfs misschien wat friesisme hier en daar. Een taal ontstaan door een mengelmoes van kolonisten uit de 19e eeuw, die als arbeidsmigrant deze kant opkwamen voor de turfwinning. En turf dat is wat Den Haag hier weghaalde toen. Tegenwoordig is het gas en olie en daar gaat vandaag de bijdrage over. Voorzitter, donderdag jongstleden hadden wij een Webinar met een rapport dat gepresenteerd werd door TU Delft en TNO over de bodemdaling en daar wil ik wel het een en ander over zeggen. Wat mij opviel in de presentatie en dan vooral bij de vragenronde was dat er onder de bevolking wat onrust voelbaar was. Frustraties over de spaghetti aan loketten en bureaus en de vraag of schade door gas dan wel zoutwinning kwam, of toch door gasopslag of uitdroging in de veengronden en de vraag: waarom krijgt de buurman wel geld, maar zijn zij bij ons nog helemaal niet geweest? Dat soort vragen. En waar de bevolking volgens mij vooral behoefte aan heeft, is duidelijkheid. En nu zijn twee moties hieromtrent door de Partij voor de Vrijheid ingediend. Heel sympathieke moties zo op het oog, waar wij gezien de toon en gedachten absoluut niet op tegen kunnen zijn. Wij hebben echter nog wel wat vragen, die bij ons leven voor zowel de gedeputeerde als onze collega van de PVV. Eerst de vraag voor de PVV: Mevrouw Kort, het oprichten van ...

De voorzitter: Via de voorzitter graag.

De heer Camies: Excuses, voorzitter. Voorzitter, wij hebben een vraag voor de PVV. Het oprichten van een overkoepelend schadefonds, is het de bedoeling dat die naast het al bestaande fonds komt of maakt deze alle andere overbodig? En hoe zorgt dit ervoor dat dit ten goede komt aan de bureaucratische spaghetti waar ik het zo-even over had. En dan een vraag aan de gedeputeerde. Daar had hij natuurlijk al een beetje een voorschot opgenomen, maar goed ik stel hem toch. Zo'n nulmeting in het winningsplan en huizen van meetinstrumenten voorzien, is dat nou de verantwoordelijkheid van de provincie of ligt dat bij het ministerie van Economische Zaken? En als dat laatste het geval is, is het dan niet beter dat de PVV de bewoording van haar moties aanpast? Wij wachten in elk geval nog even de reactie van de gedeputeerde af op de moties en ik kom er in de tweede, dan wel in dit geval de derde termijn op terug. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Ja, ik zal hier soepel mee omgaan, want ik had niet begrepen dat er nog veel meer mensen waren die ook wat wilden zeggen. Mevrouw Van den Berg van de ChristenUnie.

Mevrouw Van den Berg: Dank u, voorzitter. Tijdens de Commissievergadering op 3 maart hebben we op initiatief van de ChristenUnie-fractie ook gesproken over de gaswinning. Wij hebben daarbij benadrukt dat we het belangrijk vinden om de schade zoveel mogelijk te voorkomen. In die vergadering was de PVV nog niet zo onze bondgenoot, maar blijkbaar is de PVV dat inmiddels wel. Goed om dat te constateren. Deze moties komen wat ons betreft echter wel een beetje uit de lucht vallen. We zijn nog in afwachting van een notitie van het college over onze inbreng als provincie, als het gaat om zienswijzen op toekomstige winningsplannen. Bovendien stelt de PVV in de eerste motie indirect, dat we als provincie zaken in het winningsplan op kunnen nemen. Dat is helaas niet het geval, hoe graag we dat natuurlijk ook zouden willen. We kunnen, zoals we ook in de commissievergadering hebben genoemd, wel een zienswijze meegeven aan het ministerie van Economische Zaken over bepaalde verschillende zaken en daarover komt dus het college binnenkort met een notitie. Dus deze motie zullen wij om beide redenen niet steunen. Wat de motie vraagt, kan niet en inhoudelijk wachten wij eerst de notitie af. De tweede motie constateert dat voor Drenthe de omgekeerde bewijslast niet geldt. Ook dit is feitelijk onjuist. Voor een deel van Drenthe geldt dit immers wel en voor een deel niet. Daar vinden we wat van en daar is ook al vaak actie op ondernomen. Dus als de PVV het college vraagt om bij de minister te pleiten voor een onafhankelijke schadeafhandeling, dan snappen we die oproep niet zo goed. Dat doet ons college immers al jaren. Deze motie zullen we dus ook niet steunen, omdat het een overbodige motie is. Tot slot voorzitter, wil ik benoemen dat ik het jammer vind dat de PVV deze moties over een zo belangrijk onderwerp zo ogenschijnlijk uit de losse pols indient, omdat hiermee het krachtige geluid dat we graag als Drenthe willen laten horen op dit dossier aan kracht inboet. Wellicht kan de PVV overwegen om de moties om die reden niet in stemming te brengen, maar eerst de notitie van het college af te wachten. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van den Berg. De heer Vegter van de CDA-fractie en ik kan inmiddels melden dat de heer Van Dekken ook weer digitaal is aangeschoven. Dus die doet mee vanaf nu. De heer Vegter.

De heer Vegter: Dat is mooi, dat u dat opgevallen is, want dan hoef ik dat niet meer te zeggen. Hier even in het Noord-Nedersaksisch, zoals u misschien wel horen kunt. Wat ons betreft is de gedeputeerde al heel duidelijk geweest. De eerste motie moet inderdaad in Den Haag geregeld worden. Daar gaan wij niet over, hoe belangrijk we dat met elkaar ook kunnen vinden. Dat wij daar energie in steken, is natuurlijk prima. De tweede motie. Daar ben ik het wel mee eens. Daar is de gedeputeerde alle dagen mee bezig. Dus het is helemaal niet nodig om daarover nu nog weer een motie in te dienen. Wij steunen beide moties dus ook niet. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Vegter. Dan ga ik naar mevrouw Meeuwissen van de VVD-fractie. Nog een keer graag.

Mevrouw Meeuwissen: Ik doe een poging in het Drents, maar ik ben er niet mee opgegroeid. Dat zult u wel horen. Wij begrijpen waar deze wens van de PVV vandaan komt. We voelen hetzelfde, maar vanwege de juridische kant en wat er al gedaan is door GS, zullen wij tegen stemmen. En het voorstel van mevrouw Slagt vinden wij interessant. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Meeuwissen. Mooi om te horen. Mevrouw Zuiker, die zit hier van de Partij voor de Dieren. Ga uw gang.

Mevrouw Zuiker: Dank u wel, voorzitter. Op zich vinden wij de moties ook sympathiek, in eerste instantie, maar inderdaad wij voelen wel wat voor het voorstel van mevrouw Van den Berg om het uit te stellen om ook dit later te doen en meer aandacht te geven en ook dus meer gewicht vanuit de Staten. En we hebben nog een vraag aan de PVV. Klopt het nou dat de PVV tegen gaswinning is? Willen ze niet de allerlaatste moleculen gas

uit de Drentse ondergrond winnen? En zijn ze het er dus mee eens, dat we zo snel mogelijk moeten afbouwen met het winnen van fossiele energiebronnen? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Zuiker. De heer Bosch van de Partij van de Arbeid.

De heer Bosch: Deze keer reageer ik heel kort. Ik sluit mij aan bij de woorden van mevrouw Van den Berg, van de heer Vegter van het CDA en ook van mevrouw Slagt. Veel is hierover al gezegd. En ik ondersteun ook de woorden van de gedeputeerde, dat we het hier natuurlijk in voorgaande jaren als Staten al meermaals over hebben gehad met elkaar. We hebben ook samen met de PVV breed gesteunde moties ingediend om ons geluid in Den Haag goed te laten horen. Mijn fractie vindt dan ook dat deze twee moties, hoe sympathiek ook en hoezeer wij ook achter een vlotte schadeafhandeling staan, op dit moment toch te voorbarig en ook te weinig breed gesteund. Laat ik het zo maar zeggen. Dus wij zullen deze beide moties vanuit deze gronden, hoe sympathiek ook niet steunen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Bosch. Mevrouw Kleine Deters van D66.

Mevrouw Kleine Deters: Voorzitter, dank u wel. Bij het ontvangen van de mail met de moties hebben we een paar keer naar de verzenddatum gekeken of er nu opeens een oude mail na jaren binnenkomt, want wij zien geen enkele relatie met de actualiteit en we hebben de indruk dat moties toch wel de actualiteit moeten raken. Dus we hebben inderdaad een paar keer gekeken, is deze vraag nou van 2021 of 2012? Met de beantwoording van de gedeputeerde, dank u wel daarvoor, was het duidelijk dat ze nu wel verstuurd zijn, maar niet relevant en dat misschien een hunebed erop gelegen heeft voordat de boodschap doorgedrongen is. Kortom, D66 zal dit niet steunen, want er is geen enkele relevantie op dit moment. Ik denk dat mevrouw Van den Berg voldoende beantwoord heeft, dat het een serieus vraagstuk is waar we vanuit diverse partijen en dan denk ik toch zeker dat de Partij van de Arbeid, ChristenUnie, CDA, GroenLinks, maar ook de VVD daarin het voortouw genomen heeft, dat we hier op een serieuze wijze over spreken, onze inwoners daarin serieus nemen en dat wij ook allen de ongelijkheid daarin ervaren en dat we met gelukkig de gedeputeerde misschien wel voorop, strijden wat betreft gelijke behandeling. Laten we het dan ook nog hebben over de gaswinning, waar D66 ook een voorstander is. Ons landelijk standpunt is net al verwoord door mevrouw Slagt. Dus ook een brief schrijven naar de verkenners is wat betreft D66 niet echt noodzakelijk. Die is bij ons heel helder en er zal geen verschil zijn tussen het landelijke, provinciale of lokale standpunt van D66. En daarin hebben we de indruk dat ook de gedeputeerde dezelfde lijn hanteert. Kortom, een korte stemverklaring. Er is geen enkele actualiteit. Moties voor de Bühne, daar doen wij niet aan mee. Die zullen we dus niet steunen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Kleine Deters. De heer Schoenmaker van Sterk Lokaal.

De heer Schoenmaker: Dank u wel, voorzitter. Alles horende, laat ik dan ook reageren namens Sterk Lokaal. Wij zijn ook van mening dat dit puur een motie is voor de Bühne. Je zou net zo goed een motie kunnen indienen zoals toen: 100 km moet blijven op een bepaalde weg, regels die er al lang zijn. De gedeputeerde is klip en klaar. Het idee van mevrouw Slagt en mevrouw Van den Berg delen wij zeer zeker. Als je iets doet, bereid het dan goed voor. Maar dit is even inspelen op het gevoel dat er leeft, het sentiment. We doen een motie die inderdaad niet actueel is en die zullen we om die reden totaal niet steunen. Natuurlijk delen wij ook de zorgen die daar wel leven, maar dit is niet de manier, dit is alleen voor de Bühne.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Schoenmaker. Ik zie verder geen woordvoerders die het woord vragen, behalve de heer Camies. Wil hij een ...? Ja, mevrouw Kort krijgt zo meteen nog het woord. De heer Camies. Ga uw gang.

De heer Camies: Ja, graag. Ook wij raden de PVV af om dit in stemming te brengen. De argumentatie van mevrouw Van den Berg dat het inderdaad een beetje uit de losse pols gaat, die onderstrepen wij. Dus wij zouden zeggen: PVV wacht even die notitie af en breng het op dit moment niet in stemming.

De voorzitter: De heer Camies zegt dus: wil de PVV de motie aanhouden. Dat begrijp ik uit zijn woorden. Ik geef het woord aan mevrouw Kort.

Mevrouw Kort: Voorzitter, dank u wel. Gaswinning en andere winningen en andere activiteiten in de ondergrond in Drenthe is volgens mij absoluut actueel. Om dit niet actueel te noemen, doe je denk ik heel veel inwoners van ons tekort, die dagelijks met de gevolgen van de winningen te maken hebben. Dat is iets waar ik absoluut afstand van wil nemen, wat dat betreft. Dit is zeker niet een motie voor de bühne. Het is zeker wel om aan te tonen aan onze inwoners dat wij echt achter hen staan, dat wij horen wat zij zeggen. En horende wat er in de commissie werd gezegd door een ieder, was ik ervan overtuigd dat we hier met zijn allen een vuist konden maken om aan onze inwoners te laten zien: we staan écht achter jullie. We laten jullie niet in het hemd staan, om het in het Drents te houden. Ik vind het jammer. Ik begrijp wel wat mevrouw Van den Berg zegt om het eventueel aan te houden totdat de zienswijzen allemaal terug zijn gekomen van GS. Dat is misschien iets om te overwegen. Op de vraag van de Partij voor de Dieren of wij nu tegen gaswinning zijn? Nee, gaswinning is wat dat betreft een van de schoonste energiewinningen. Het is zelfs zo dat op dit moment de Europese Commissie overweegt om aardgas als duurzame brandstof te accepteren. Dus wat ons betreft is dat geen punt van discussie.

De voorzitter: De heer Camies heeft een interruptie. Mijnheer Camies.

De heer Camies: Ik heb een vraag aan collega Kort. Het is natuurlijk prachtig dat wij de inwoners een hart onder de riem willen steken en dat willen wij ook heel graag. U zegt: wij staan pal achter jullie inwoners van Drenthe, maar de vraag is: wie bedoelt u nou op dit moment met wij? Is dat wij PVV of wij de complete Staten? Want als het laatste geval is, is het dan niet beter dat wij met elkaar een hele degelijke motie opstellen met goede bewoordingen, met de juiste juridische achtergronden, dat bij dat met elkaar indienen en ook gezamenlijk kunnen steunen, want anders blijft het gewoon een heel korte, symbolische motie van de PVV. Dat is mijn vraag aan u: is het van ons allen of is het namens de PVV?

De voorzitter: Mevrouw Kort.

Mevrouw Kort: Dank u wel, voorzitter. Op dit moment zijn deze moties natuurlijk van ons. Maar als u aangeeft, mevrouw Kort, laten we samen eens om tafel gaan om te kijken of wij er een breder gedragen motie van kunnen maken, die uitdaging ga ik met u aan en ik zou zeggen: we gaan bellen en spreken wat af. Dus dat ga ik zeker doen. Ik zit even te kijken. Ik ben af en toe een beetje aan het schakelen met Drents en Nederland, maar ik hoop dat u mij dat niet kwalijk neemt.

De voorzitter: Ik snap wat u bedoelt, want dat doe ik zelf ook de hele tijd.

Mevrouw Kort: Even kijken, waren er verder nog vragen? JA21 had inderdaad de vraag over het schadefonds. Als je één groot schadefonds kunt organiseren dat echt onafhankelijk is, dan zijn alle andere fondsen wat ons betreft overbodig en is het denk ik voor de mensen die schade hebben een stuk makkelijker en duidelijker waar ze terecht kunnen. Volgens mij heb ik ...

De voorzitter: Mevrouw Kort, mag ik nog heel even vragen, want u heeft net in antwoord op de vraag van de heer Camies gezegd: ik wil wel samen kijken of er een bredere motie mogelijk is. Betekent dat dat u beide moties nu aanhoudt?

Mevrouw Kort: Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Van den Berg gaf het ook al aan: we hebben nog geen reactie gekregen op de zienswijze naar aanleiding van de commissie FCBE. Dat is inderdaad zo, daar kan ik in meegaan. Dus daarom wil ik inderdaad ook deze moties aanhouden en wellicht komt daar nog een motie bij, die we samen met JA21 of misschien statenbreed kunnen indienen. Daar sta ik zeker voor open.

De voorzitter: Dan concludeer ik nu dat de moties worden aangehouden, dat we er niet over gaan stemmen vandaag en dat ze dus nu geen deel meer uitmaken van de beraadslagingen op dit moment. Bent u aan het eind gekomen van uw betoog, mevrouw Kort?

Mevrouw Kort: Ja, volgens mij heb ik verder alle vragen beantwoord die aan mij gesteld zijn. Mocht er toch nog een prangende vraag zijn, dan hoor ik dat graag als ik die net gemist heb.

De voorzitter: Ik zag dat de heer Bosch nog een interruptie wilde plegen. Is dat nog steeds het geval, mijnheer Bosch?

De heer Bosch: Nu ik hoor dat beide moties worden aangehouden, is dat toch een beetje mosterd na de maaltijd. Dus daar laat ik het maar bij. Maar ik wil toch nog wel even meegeven aan mevrouw Kort, dat ik mij wel kan vinden in de eerste woorden van de gedeputeerde, door te suggereren dat u daarmee opkomt voor de belangen van de Drentse inwoners. Dat doen we allemaal. Ik heb de tijdlijn gisteren nog eens bekeken van alle moties die we hebben ingediend, die ook uw partij heeft gesteund en uit dat oogpunt verwonderen wij ons nog steeds heel erg over deze moties. Laten we daar vooral samen in optrekken en laten we dat ook in de aankomende jaren samendoen om een krachtig signaal neer te zetten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we denk ik aan het eind van de beraadslaging gekomen van de tweede termijn van de kant van de Staten. Ik kijk nu naar de tweede termijn van de kant van de gedeputeerde. De heer Stelpstra.

Gedeputeerde Stelpstra: Heb ik geluid?

De voorzitter: Ja, nu is er geluid.

Gedeputeerde Staten: Ik zie het op het scherm. Dank u wel. Die zorg delen we allemaal. Dat is het punt niet. Waarom ik het heb over oude koeien, omdat dit al heel veel is gepasseerd wat in deze motie is gezegd, maar die zijn van tafel. Ik heb niet zoveel met die oude koeien. Dus als je iets wilt doen richting Den Haag, dan moet het effectief zijn. Ik heb inderdaad gezegd dat ik bezig ben met een notitie om een beetje inzicht te geven. Die is in de maak. Dus die komt echt wel naar u toe en ik denk, misschien moeten we dan een keer samen om tafel ongeacht dualisme of wat dan ook, om te kijken hoe je effectief kunt zijn richting Den Haag. Maar volgens mij hebben we eigenlijk alle kaarten zo langzamerhand wel gespeeld. En als er eentje op de barricaden heeft gestaan - ik wil mezelf niet groter maken dan het is - maar dan ben ik dat wel voor deze Drentse belangen. Dus in die zin voelt het ook niet zo goed dat er dan zo'n motie komt. Als we iets moeten doen, laten we dat dan ook echt in gezamenlijkheid proberen. Misschien is die notitie dan goed om daar eens een keer een gesprek in de commissie over te voeren. Op de vraag die is blijven liggen om richting verkenner iets te doen. Ik denk dat de

verkenning een iets te vroeg stadium is en ook daarvan zit ik te kijken, we weten dat er straks - en onze voorzitter weet dat als geen ander -, dat in de formatie de hoeveelheid papier die bij de formateurs op tafel komt zo groot is dat die bijna niet meer gelezen kan worden. Dus ik ben op zoek om zo effectief mogelijk te handelen richting Den Haag en voor mij is dat wat we samen willen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, gedeputeerde Stelpstra. En die stapels papier, daar kan ik me inderdaad iets bij voorstellen. Maar we zullen de Drentse belangen natuurlijk altijd ook bij een formatie over het voetlicht brengen. Dat mag helder zijn. Ja, dan constateer ik aan het eind van dit agendapunt dat we twee moties vreemd aan de orde van de dag hebben besproken, die zijn aangehouden en wij hoeven dus nu niet te stemmen.

M. Sluiting

De voorzitter: Dat betekent dat wij aan het eind zijn gekomen van deze vergadering. Ik wil u graag nog melden dat wij hier in de Statenzaal drie kaarten hebben laten rondgaan. Twee kaarten voor het wensen van beterschap en een kaart om iemand te condoleren. De twee kaarten zijn voor de heren Blinde en Smits. U weet dat de echtgenote van de heer Smits ernstig ziek is. De heer Blinde ligt in het ziekenhuis, dus wij hebben hem ook een beterschapskaart doen toekomen. Namens u allemaal mag ik hopen. Het zou fijn zijn als u nu allemaal uw camera aan kunt doen en even kunt knikken, want dan weet ik dat we namens u allemaal deze kaarten kunnen versturen. En we sturen dus ook een kaart naar Hugo Parker Brady, medewerker bij de griffie, want zijn vader is gestorven. Dus we willen ook graag ons medeleven aan Hugo op deze manier betonen en ik neem aan dat het ook mede namens u allen kan. Wat fijn dat ik u nu allemaal even zie, want u klikt nu allemaal uw camera aan. Het is wel een soort warm wij-gevoel. Geweldig. Wij zijn aan het einde gekomen van deze vergadering en het was een beetje een anders-dan-anders vergadering, mede dankzij de motie van mevrouw Roggen en dankzij het feit dat het Meertmaond Streektaolmaond is. Wij hebben de streektaal in het zonnetje gezet. Ik heb geprobeerd zo goed en zo kwaad als dat ging een beetje Drents gepraat en het was mij een waar genoegen om ook u allemaal een beetje in het Nedersaksisch te horen, van het Gronings naar het Drents, naar het Veenkoloniaals, naar het zand. Het is allemaal mooi. Dank daarvoor en ik wens u allen een hele mooie dag. Er is nog een ..., mevrouw Zwaan? Mevrouw Zwaan van de VVD. Ik ben blij dat u er weer bent, want u bent ook ziek geweest.

Mevrouw Zwaan: Ja, dat klopt inderdaad, voorzitter. Gelukkig een klein beetje ziek, maar ik ben weer beter. Dus dat is heel mooi en ook met mijn ouders gaat het naar omstandigheden goed. Daar ben ik blij om en daarom kan ik hier weer met een glimlach zitten. Ik ben blij dat ik er weer bij mag zijn. Het is inderdaad een beetje een rare vergadering, wat u ook al aangeeft, mevrouw de voorzitter. Ik wil toch mijn collega's Annigje en Willemien een hart onder de riem steken. Jullie hebben het heel goed gedaan en ondanks dat ze geen echte Drenten zijn, Annigje is eigenlijk een Fries, maar jullie hebben het heel goed gedaan. Dat wil ik toch even zeggen.

De voorzitter: En u hebt alles vertaald toch?

Mevrouw Zwaan: Ja, voor Annigje inderdaad. Dat was heel erg lachen met z'n tweeën.

De voorzitter: Heel erg bedankt. Bedankt voor deze uitswinger. Ook fijn dat u weer helemaal fris en vrolijk bij ons bent. Ik wens ons allen een hele mooie dag. Geniet ervan en blijf allemaal gezond. Ik zeg het maar weer, want dat is wel belangrijk. Dag allemaal. Ja, we kunnen met ons vlaggetje zwaaien natuurlijk. Dat is wel grappig. Tot ziens!